

ดร.สิงห์ทอง บัวชุม
DPA, ป.ศ., พ.ศ., พ.ม., พ.น., พ.น.

สถาบัน THE BEST CENTER

2145/7 ซ.รามคำแหง 43/1 ถ.รามคำแหง แขวงหัวหมาก เขตบางกะปิ กรุงเทพฯ 10240

โทร.0-2318-6868, 0-2314-1492 โทรสาร 0-2718-6274

www.thebestcenter.com facebook.com/bestcentergroup

คุณภาพทางวิชาการต้องมาที่ 1

คู่มือเตรียมสอบ

นักพัฒนาการท่องเที่ยวปฏิบัติการ

สนง.คณะกรรมการข้าราชการ กรุงเทพมหานคร (กทม.)

ปี 66

ความรู้ความสามารถทั่วไปและความสามารถที่ใช้เฉพาะตำแหน่ง

หลักสูตรและวิธีการสอบแข่งขันภาคความรู้ความสามารถที่ใช้เฉพาะตำแหน่ง

1. นโยบาย การวางแผน การสำรวจ ศึกษา วิเคราะห์ วิจัยด้านการท่องเที่ยว
2. ข้อมูลพื้นฐานด้านประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม แหล่งท่องเที่ยว โครงสร้างพื้นฐานของเมืองกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล
3. การอนุรักษ์ ฟื้นฟู และพัฒนาทรัพยากรท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน
4. มาตรฐานการท่องเที่ยว
5. การพัฒนาและส่งเสริมสินค้า บริการ และผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว
6. เครือข่ายความร่วมมือด้านการท่องเที่ยว
7. การประชาสัมพันธ์และส่งเสริมการตลาดท่องเที่ยว
8. การจัดกิจกรรมงานเทศกาล งานประเพณีในกรุงเทพมหานคร
9. การส่งเสริมสนับสนุนอุตสาหกรรมไมซ์ (MICE)
10. ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวชุมชน
11. มาตรการความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว
12. ความรู้พื้นฐานด้านภาษาต่างประเทศเพื่อการท่องเที่ยว
13. ความรู้ด้านสื่อสาธารณะ
14. บทบาทหน้าที่ของกรุงเทพมหานครด้านการท่องเที่ยว

สนใจสั่งซื้อ หรือสอบถามเพิ่มเติม โทร.081-496-9907

LINE: @thebestcenter

270.-

คู่มือสอบนักพัฒนาการท่องเที่ยวปฏิบัติการ
สนง.คณะกรรมการข้าราชการกรุงเทพมหานคร (กทม.)

รวบรวมและเรียบเรียงโดย.....

ฝ่ายวิชาการ สถาบัน THE BEST CENTER

ห้ามตัดต่อหรือคัดลอกส่วนใดส่วนหนึ่งของเนื้อหา

สงวนลิขสิทธิ์ตาม พ.ร.บ.ลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537

ราคา 270 บาท

จัดพิมพ์และจำหน่ายโดย

The Best Center InterGroup Co., Ltd.

บริษัท เดอะเบสท์ เซ็นเตอร์ อินเตอร์กรุป จำกัด

บริหารงานโดย ดร.สิงห์ทอง บัวชุมและอาจารย์จันทน์ บัวชุม (ติวเตอร์กึ่งย่าน ม. ราม)

เลขที่ 2145/7 ซอยรามคำแหง 43/1 ถนนรามคำแหง แขวงหัวหมาก เขตบางกะปิ กรุงเทพฯ 10240

โทรศัพท์.081-496-9907,0-2314-1492, 0-2318-6868 โทรสาร. 0-2718-6274 line id: @thebestcenter

www.thebestcenter.com หรือ www.facebook.com/bestcentergroup

คู่มือสอบ

นักพัฒนาการท่องเที่ยวปฏิบัติการ

สนง.คณะกรรมการข้าราชการกรุงเทพมหานคร

(กทม.)

ราคา 270 -.

คำนำ

สำหรับชุดคู่มือสอบตำแหน่งนักพัฒนาการท่องเที่ยวปฏิบัติการ สนง.คณะกรรมการข้าราชการกรุงเทพมหานคร (กทม.) เล่มนี้ ทางสถาบัน THE BEST CENTER และฝ่ายวิชาการของสถาบันได้เรียบเรียงขึ้นเพื่อให้ผู้สมัครสอบใช้สำหรับเตรียมสอบในการสอบแข่งขันในครั้งนี

ทางสถาบัน THE BEST CENTER ได้เล็งเห็นความสำคัญจึงได้จัดทำหนังสือ เล่มนี้ขึ้นมา ภายในเล่มประกอบด้วยทุกส่วนที่กำหนดในการสอบ เจาะข้อสอบทุกส่วน พร้อมคำเฉลยอธิบาย มาจัดทำเป็นหนังสือชุดนี้ขึ้น เพื่อให้ผู้สอบได้เตรียมตัวอ่านล่วงหน้า มีความพร้อมในการทำข้อสอบ

ท้ายนี้ คณะผู้จัดทำขอขอบคุณทางสถาบัน THE BEST CENTER ที่ได้ให้การสนับสนุนและมีส่วนร่วมในการจัดทำต้นฉบับ ทำให้หนังสือเล่มนี้สามารถสำเร็จขึ้นมาเป็นเล่มได้ พร้อมกันนี้คณะผู้จัดทำขออ้อมรับข้อบกพร่องใดๆ อันเกิดขึ้นและยินดีรับฟังความคิดเห็นจากทุกๆท่าน เพื่อที่จะนำมาปรับปรุงแก้ไขให้ดียิ่งขึ้น

ขอให้โชคดีในการสอบทุกท่าน
ฝ่ายวิชาการ
สถาบัน The Best Center

สารบัญ

➤ ข้อมูลพื้นฐานด้านประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม แหล่งท่องเที่ยว และโครงสร้างพื้นฐานของเมือง (กรุงเทพฯและปริมณฑล)	1
➤ ความรู้ทั่วไปด้านการท่องเที่ยว	19
➤ ความรู้เกี่ยวกับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว	50
➤ การส่งเสริมด้านอุตสาหกรรมไมซ์ของไทย	89
➤ ความรู้เกี่ยวกับนโยบาย การวางแผน การสำรวจ ศึกษา วิเคราะห์ วิจัยด้านท่องเที่ยว	104
➤ การวิเคราะห์ปัญหาเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว	133
➤ การจัดกิจกรรมงานเทศกาล งานประเพณีในกรุงเทพมหานคร	141
➤ การพัฒนาและส่งเสริมสินค้า บริการ และผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยว	147
➤ การประชาสัมพันธ์และส่งเสริมการตลาดการท่องเที่ยว	153
➤ พัฒนาการท่องเที่ยวเมือง และการกำหนดมาตรฐานท่องเที่ยวให้มีคุณภาพ	173
➤ การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรทางการท่องเที่ยว และแหล่งท่องเที่ยว	190
➤ การพัฒนาและเสริมสร้างเครือข่ายความร่วมมือทางการท่องเที่ยว	199
➤ ความรู้พื้นฐานด้านภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) เพื่อการท่องเที่ยว	215
➤ บทบาทหน้าที่ของกรุงเทพมหานครด้านการท่องเที่ยว	222
➤ ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวชุมชน	230
➤ ความรู้ด้านสื่อสาธารณะ	237
➤ ความรู้เกี่ยวกับมาตรการความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว	245
◆ แนวข้อสอบ นักพัฒนาการท่องเที่ยว ชุดที่ 1.	249
◆ แนวข้อสอบ นักพัฒนาการท่องเที่ยว ชุดที่ 2.	252
◆ แนวข้อสอบ นักพัฒนาการท่องเที่ยว ชุดที่ 3.	260
◆ แนวข้อสอบ นักพัฒนาการท่องเที่ยว ชุดที่ 4.	262
◆ แนวข้อสอบ นักพัฒนาการท่องเที่ยว ชุดที่ 5.	268
◆ แนวข้อสอบความรู้ด้านศิลปวัฒนธรรม	273

ข้อมูลพื้นฐานด้านประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม แหล่งท่องเที่ยว และโครงสร้างพื้นฐานของเมือง (กรุงเทพฯและปริมณฑล)

➤ประเทศไทยน่าอยู่

ประเทศไทย

- ชื่อทางการ : ราชอาณาจักรไทย (The Kingdom of Thailand)
- เมืองหลวง : กรุงเทพมหานคร (Bangkok)

รู้หรือไม่? ชื่อเต็มของกรุงเทพมหานคร คือ “กรุงเทพมหานคร อมรรัตนโกสินทร์ มหินทรายุธยา มหาดิลกภพ นพรัตนราชธานีบุรีรมย์ อุดมราชนิเวศน์มหาสถาน อมรพิมานอวตารสถิต สักกะทัตติยวิษณุกรรมประสิทธิ์

- ศาสนาประจำชาติ : ศาสนาพุทธ รองลงมาคือ อิสลาม คริสต์ และฮินดู
- ดอกไม้ประจำชาติ : ดอกราชพฤกษ์ (Ratchaphruek)
- วันชาติ : 5 ธันวาคม
- วันที่เป็นสมาชิกอาเซียน : 8 สิงหาคม พ.ศ.2510 (สมาชิกก่อตั้ง)
- ภาษาประจำชาติ : ภาษาไทย
- ภาษาราชการ : ภาษาไทย

◆ลักษณะทางภูมิศาสตร์

ตั้งอยู่ในอินโด – แปซิฟิก มีพื้นที่ประมาณ 513,115 ตารางกิโลเมตร มีขนาดใหญ่เป็นอันดับ 3 รองจากอินโดนีเซีย และเมียนมาร์

“ภูมิประเทศ”

- ทิศเหนือ ติดกับเมียนมาร์และลาว
- ทิศตะวันตก ติดกับทะเลอันดามันและเมียนมาร์
- ทิศตะวันออก ติดกับลาวและกัมพูชา
- ทิศใต้ ติดกับอ่าวไทยและมาเลเซีย

ประเทศไทยแบ่งออกเป็น 6 ภาค ซึ่งแต่ละภาคมีลักษณะทางภูมิศาสตร์ที่แตกต่างกันดังนี้ ภาคเหนือ มีภูเขาสูง โดยจุดสูงสุดคือ ดอยอินทนนท์ซึ่งเป็นแหล่งต้นน้ำที่สำคัญ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ส่วนใหญ่เป็นที่ราบสูงแห้งแล้ง ไม่เอื้อต่อการเพาะปลูก ภาคกลาง เป็นที่ราบลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยาที่มีความอุดมสมบูรณ์ที่สุด ภาคใต้ ติดทะเลสองฝั่ง มีจุดแคบสุดที่คอคอคอดกระ ภาคตะวันออก มีชายฝั่งทะเลเรียบขาวและโค้งเว้า ภาคตะวันตก เป็นหุบเขาและแนวเทือกเขา

“ภูมิอากาศ”

แบบเขตร้อน แบ่งเป็น 3 ฤดู คือฤดูร้อน (ช่วงเดือนมีนาคม – พฤษภาคม) ฤดูฝน (ช่วงเดือนมิถุนายน – ตุลาคม) และฤดูหนาว (ช่วงเดือนพฤศจิกายน – กุมภาพันธ์) ซึ่งภาคใต้ของประเทศจะแบ่งเป็น 2 ฤดูคือ ฤดูฝนและฤดูร้อน

◆ ประชากร

มีจำนวนประชากรประมาณ 66 ล้านคน ซึ่งมีความหลากหลายทางเชื้อชาติ โดยเชื้อชาติหลักคือ ชาวไทย และชาวไทยเชื้อสายต่างๆ รองลงมาคือ ชาวจีนและอื่นๆ รวมถึงชนกลุ่มน้อยต่างๆ ด้วย

◆ การเมืองการปกครอง

ปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข โดยมีรัฐสภาทำหน้าที่นิติบัญญัติ ประกอบด้วยสมาชิกผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา และมีนายกรัฐมนตรีเป็นหัวหน้าฝ่ายบริหารที่สังกัดพรรคการเมืองและมาจากการเลือกตั้งของประชาชน

ประเทศไทยแบ่งการปกครองส่วนภูมิภาคออกเป็น 76 จังหวัด ไม่นับรวมกรุงเทพฯ (จังหวัดบึงกาฬ เป็นจังหวัดล่าสุดที่ได้ประกาศเป็นทางการเมื่อวันที่ 23 มีนาคม พ.ศ.2554)

◆ เศรษฐกิจและทรัพยากรที่สำคัญ

ไทยมีระบบเศรษฐกิจแบบผสม ซึ่งเกษตรกรรม อุตสาหกรรม การท่องเที่ยว การบริการ ถือเป็นกลุ่มเศรษฐกิจหลักที่ทำรายได้ให้กับประเทศ แรงงานส่วนใหญ่ของไทยอยู่ในภาคเกษตรกรรม มีข้าวเป็นพืชเศรษฐกิจหลักที่สำคัญที่สุดของประเทศ ส่วนพืชผลทางการเกษตรอื่นๆ ได้แก่ ยางพารา ผักและผลไม้ต่างๆ รวมไปถึงการทำปศุสัตว์ นากุ้ง ประมงทางทะเล จนได้ชื่อว่าเป็นแหล่งผลิตอาหารที่สำคัญของโลก

◆ ประวัติของประเทศไทย

*ประวัติศาสตร์ชาติไทยเริ่มจากอาณาจักรสุโขทัยนับตั้งแต่ พ.ศ.1781 ซึ่งในอดีตนั้น ไทย มีชื่อว่า “สยาม” ซึ่งเป็นคำที่ชาวต่างชาติใช้เรียกอาณาจักรอยุธยาเมื่อราว พ.ศ.2000

*ในขณะนั้นกรุงศรีอยุธยาเป็นอาณาจักรที่รุ่งเรืองมาก จนกระทั่งเสื่อมอำนาจ และเสียกรุงครั้งที่ 2 เมื่อ พ.ศ. 2310

*พระเจ้าตากสินมหาราชทรงกอบกู้เอกราชและตั้งกรุงธนบุรีเป็นราชธานีอยู่ 15 ปี จนเมื่อวันที่ 6 เมษายน พ.ศ.2325 พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าฯ ได้สถาปนาราชวงศ์จักรีขึ้น โดยมีกรุงรัตนโกสินทร์เป็นราชธานี

*ในสมัยรัชกาลที่ 5 การคุกคามของชาติตะวันตก ทำให้ไทยต้องยอมเสียดินแดนบางส่วนให้แก่อังกฤษและฝรั่งเศสเพื่อแลกกับเอกราช ซึ่งสยามถือเป็นประเทศเดียวในภูมิภาคนี้ที่ไม่เคยตกเป็นอาณานิคมของชาติใด

*24 มิถุนายน พ.ศ.2475 ในสมัยรัชกาลที่ 7 คณะราษฎรได้ปฏิวัติเปลี่ยนแปลงการปกครองมาเป็นระบอบประชาธิปไตย

*วันที่ 24 มิถุนายน พ.ศ.2482 ในสมัยจอมพล ป.พิบูลสงคราม ได้เปลี่ยนชื่อ “ประเทศสยาม” มาเป็น “ประเทศไทย”

*ระหว่างสงครามโลกครั้งที่ 2 ไทยลงนามเป็นพันธมิตรกับญี่ปุ่นแต่เนื่องจากฝ่ายสัมพันธมิตรให้การยอมรับ ขบวนการเสรีไทย ไทยจึงรอดพ้นจากประเทศผู้แพ้สงคราม

*เมื่อถึงช่วงสงครามเย็น (ช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่ 2) ลัทธิคอมมิวนิสต์ได้แพร่ขยายไปทั่วภูมิภาคอาเซียน แต่ไทยก็สามารถรอดพ้นและยุติสงครามกับฝ่ายคอมมิวนิสต์ไทยได้ใน พ.ศ.2523

รัฐบาลประกาศอย่างยิ่งใหญ่ให้ปี 2561 เป็น “ปีท่องเที่ยววิถีไทย เก๋ไก๋อย่างยั่งยืน”

กรุงเทพมหานครและปริมณฑล (อังกฤษ: Bangkok Metropolitan Region) เป็นเขตเมืองของ กรุงเทพมหานครและจังหวัดที่ตั้งอยู่โดยรอบ ("ปริมณฑล" หมายถึง วรรณอบ) ครอบคลุมพื้นที่กว่า 7 พันตาราง กิโลเมตร แม่น้ำสายสำคัญที่ไหลผ่าน ได้แก่ แม่น้ำเจ้าพระยาและแม่น้ำท่าจีน มีประชากรตามหลักฐานทะเบียนราษฎรรวมกันประมาณ 10 ล้านกว่าคน (เดือนธันวาคม พ.ศ. 2555) ซึ่งในเวลากลางวันจะมีถึง 13 ล้านกว่าคนที่อยู่ในเขตนี้[กรุงเทพมหานครและปริมณฑลนับว่าเป็นเขตเศรษฐกิจที่มีความเจริญที่สุด และเป็นศูนย์กลางการปกครอง การบริหารราชการ พาณิชยกรรม และการเงินของประเทศ

◆การแบ่งเขตการปกครอง

การแบ่งจังหวัดเป็นภูมิภาคด้วยระบบ กรุงเทพมหานครและปริมณฑล เป็นการแบ่งที่เป็นทางการโดย คณะกรรมการภูมิศาสตร์แห่งชาติ ใช้ในการศึกษาทางภูมิศาสตร์ โดยภาคกลางของระบบ กรุงเทพมหานครและปริมณฑล นี้ ประกอบไปด้วยเขตการปกครอง 6 จังหวัด รวมถึงกรุงเทพมหานคร (ซึ่งเป็นเขตการปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษที่มีฐานะเทียบเท่ากับจังหวัด) โดยมีพื้นที่ทางเหนือไปจนถึงเขตจังหวัดสุโขทัยและจังหวัดพิษณุโลก และทางใต้ลงไปสุดที่อ่าวไทย ยกเว้นจังหวัดที่ติดกับประเทศพม่า ซึ่งมีลักษณะเป็นภูเขา และยกเว้นจังหวัดทางภาคตะวันออก

ตราประจำจังหวัด	ชื่อจังหวัดอักษรไทย	ชื่อจังหวัดอักษรโรมัน	จำนวนประชากร (คน)	พื้นที่ (ตร.กม.)	ความหนาแน่น (คน/ตร.กม.)
	กรุงเทพมหานคร	Bangkok	5,682,415	1,568.7	3,622.2
	นครปฐม	Nakhon Pathom	911,492	2,168.3	420.37
	นนทบุรี	Nonthaburi	1,229,735	622.3	1,976.11
	ปทุมธานี	Pathum Thani	1,129,115	1,525.9	739.98
	สมุทรปราการ	Samut Prakan	1,310,766	1,004.1	1,305.42
	สมุทรสาคร	Samut Sakhon	568,465	872.3	651.69

สถิติประชากรแต่ละจังหวัด

พื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑลครอบคลุมเขตการปกครองดังนี้

เขตการปกครอง	เนื้อที่ (ตร.กม.)	จำนวนประชากร พ.ศ. 2559	จำนวนประชากร พ.ศ. 2553	จำนวนประชากร พ.ศ. 2547	ความหนาแน่นประชากร (คน/ตร.กม.) พ.ศ. 2555	จำนวนเขต/อำเภอ	จำนวนแขวง/ตำบล
กรุงเทพมหานคร	1,568.737	5,686,646	5,701,394	5,634,132	3,616.64	50	180

เขตการปกครอง	เนื้อที่ (ตร.กม.)	จำนวน ประชากร พ.ศ. 2559	จำนวน ประชากร พ.ศ. 2553	จำนวน ประชากร พ.ศ. 2547	ความหนาแน่น ประชากร (คน/ตร.กม.) พ.ศ. 2555	จำนวน เขต/ อำเภอ	จำนวน แขวง/ ตำบล
จังหวัดนครปฐม	2,168.327	905,008	860,246	798,016	403.36	7	106
จังหวัดนนทบุรี	622.303	1,211,924	1,101,743	942,292	1,834.59	6	52
จังหวัดปทุมธานี	1,525.856	1,111,376	985,643	769,998	677.55	7	60
จังหวัด สมุทรปราการ	1,004.092	1,293,553	1,185,180	1,049,416	1,218.32	6	50
จังหวัดสมุทรสาคร	872.347	556,719	491,887	442,687	583.27	3	40
รวม	7,761.662	10,765,226	10,326,093	9,636,541	1,347.11	79	488

➤ ข้อมูลทั่วไปจังหวัดกรุงเทพมหานคร

กรุงเทพฯ หรือ บางกอก เมืองหลวงของประเทศไทย เริ่มก่อตั้งภายหลังจากที่พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้า จุฬาลงกรณ์ราชทรงครองราชย์ปราบดาภิเษก เป็นปฐมกษัตริย์แห่งราชจักรีวงศ์ เมื่อวันที่ 6 เมษายน เดือน 5 แรม 9 ค่ำ ปีชวด พ.ศ. 2325 พระองค์ได้โปรดเกล้าฯ ให้สร้างพระราชวังทางคู่งแม่น้ำเจ้าพระยาปากตะวันออก เนื่องจากเป็นชัยภูมิที่ดีกว่ากรุงธนบุรีเพราะมีแม่น้ำเจ้าพระยาเป็นแนวคูเมืองทางด้านตะวันตก และด้านใต้ อาณาเขตของกรุงเทพฯ ในขั้นแรกถือเอาแนวคูเมืองเดิมฝั่งตะวันออกของกรุงธนบุรี คือ แนวคลองหลอด ตั้งแต่ปากคลองตลาดจนออกสู่แม่น้ำเจ้าพระยาบริเวณสะพานพระปิ่นเกล้า เป็นบริเวณเกาะรัตนโกสินทร์ มีพื้นที่ประมาณ 1.8 ตารางกิโลเมตรบริเวณที่สร้างพระราชวังนั้นเดิมเป็นที่อยู่อาศัยของพระยาราชเศรษฐี และชาวจีน ซึ่งได้โปรดเกล้าฯ ให้ย้ายไปอยู่ที่สำเพ็ง ในการก่อสร้างพระราชวังโปรดเกล้าฯ ให้พระยาธรรมราชาธิบดี กับพระยาวิจิตรนาวิ เป็นแม่กองคุมการก่อสร้าง ได้ตั้งพิธียกเสาหลักเมือง เมื่อวันที่อาทิตย์ เดือน 6 ขึ้น 10 ค่ำ ย่ำรุ่งแล้ว 54 นาที (21 เมษายน 2325) พระราชวังแล้วเสร็จ เมื่อพ.ศ. 2328 จึงได้จัดให้มีพิธีบรมราชาภิเษกตามแบบแผน รวมทั้งงานฉลองพระนคร โดยพระราชทานนามพระนครใหม่ว่า “กรุงเทพมหานคร บวรรัตนโกสินทร์ มหินทรายุธยา มหาดิลกภวนพรัตน์ราชธานีบุรีรมย์ อุดมราชนิเวศน์มหาสถาน อมรพิมานอวตารสถิต สักกะทัตติยวิษณุกรรมประสิทธิ์” ต่อมาในสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงเปลี่ยน คำว่า “บวรรัตนโกสินทร์” เป็น “อมรรัตนโกสินทร์” และในสมัยจอมพลถนอม กิตติขจร เป็นนายกรัฐมนตรีได้รวมจังหวัด ธนบุรีเข้าไว้ด้วยกันกับกรุงเทพฯ แล้วเปลี่ยนชื่อเป็น “กรุงเทพมหานคร” เมื่อวันที่ 14 ธันวาคม พ.ศ. 2515

อาณาเขตและการปกครอง

ทิศเหนือ ติดต่อกับจังหวัดนนทบุรี

ทิศใต้ ติดต่อกับจังหวัดสมุทรปราการ

ทิศตะวันออก ติดต่อกับจังหวัดฉะเชิงเทรา

ทิศตะวันตก ติดต่อกับจังหวัดนครปฐม

กรุงเทพมหานคร เป็นเมืองหลวงและนครที่มีประชากรมากที่สุดของประเทศไทย เป็นศูนย์กลางการปกครอง การศึกษา การคมนาคมขนส่ง การเงินการธนาคาร การพาณิชย์ การสื่อสาร และความเจริญของประเทศ เป็นเมืองที่มีชื่อยาวที่สุดในโลก ตั้งอยู่บนสามเหลี่ยมปากแม่น้ำเจ้าพระยา มีแม่น้ำเจ้าพระยาไหลผ่านและแบ่งเมืองออกเป็น 2 ฝั่ง คือ ฝั่งพระนครและฝั่งธนบุรี กรุงเทพมหานครมีพื้นที่ทั้งหมด 1,568.737 ตร.กม. มีประชากรตามทะเบียนราษฎรกว่า 5 ล้านคน ทำให้กรุงเทพมหานครเป็นเอกนคร (Primate City) จัด มีผู้กล่าวว่า กรุงเทพมหานครเป็น "เอกนครที่สุดในโลก" เพราะมีประชากรมากกว่านครที่มีประชากรมากเป็นอันดับ 2 ถึง 40 เท่า

มหาวิทยาลัยลัฟเบอร์ (Loughborough University) จัดกรุงเทพมหานครว่าเป็นนคร โลกระดับแอลฟาแลบ กรุงเทพมหานครยังเป็นเมืองที่มีดีกรีฟ้ามากที่สุดเป็นอันดับที่ 7 ของโลก มีสถานที่ท่องเที่ยวหลายแห่ง เช่น พระบรมมหาราชวัง พระที่นั่งวิมานเมฆ วัดต่าง ๆ นอกจากนี้ยังมีแหล่งจับจ่ายใช้สอยและค้าขายที่สำคัญซึ่งดึงดูดนักท่องเที่ยวต่างชาติมากมาย โดยในปี พ.ศ. 2555 องค์การการท่องเที่ยวโลก (UNWTO) ได้จัดอันดับ กรุงเทพมหานครเป็นเมืองที่มีคนเดินทางเข้าเป็นอันดับที่ 10 ของโลกและเป็นอันดับที่ 2 ของเอเชีย โดยมีคนเดินทางมากกว่า 26.5 ล้านคน นอกจากนี้จากการจัดอันดับการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตมาสเตอร์การ์ด ประจำปี พ.ศ. 2557 กรุงเทพมหานครมีการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตของนักท่องเที่ยวถึง 16.42 ล้านดอลลาร์ เป็นอันดับที่ 2 ของโลกรองจากกรุงลอนดอน สหราชอาณาจักร เท่านั้น

กรุงเทพมหานครเป็นเขตปกครองพิเศษของประเทศไทย มิได้มีสถานะเป็นจังหวัด คำว่า "กรุงเทพมหานคร" นั้นยังใช้เรียกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของกรุงเทพมหานครอีกด้วย กรุงเทพมหานครมีการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นโดยตรง แต่ปัจจุบันผู้บริหารกรุงเทพมหานครมาจากการแต่งตั้ง

ในสมัยกรุงศรีอยุธยา กรุงเทพมหานครยังเป็นเพียงสถานีการค้าขนาดเล็กอยู่ที่ปากแม่น้ำเจ้าพระยา ต่อมา มีขนาดเพิ่มขึ้นและเป็นที่ตั้งของเมืองหลวง 2 แห่งคือ กรุงธนบุรี ในปี พ.ศ. 2311 และกรุงรัตนโกสินทร์ใน พ.ศ. 2325 กรุงเทพมหานครเป็นหัวใจของการทำให้ประเทศสยามทันสมัยและเป็นเวทีกลางของการต่อสู้ทางการเมืองของประเทศตลอดคริสต์ศตวรรษที่ 20 นครเติบโตอย่างรวดเร็วและปัจจุบันมีผลกระทบสำคัญต่อการเมือง เศรษฐกิจ การศึกษา สื่อและสังคมสมัยใหม่ของไทย ในช่วงที่การลงทุนในเอเชียรุ่งเรือง ทำให้บริษัทข้ามชาติจำนวนมากเข้ามาตั้งสำนักงานใหญ่ภูมิภาคในกรุงเทพมหานคร ทำให้กรุงเทพมหานครเป็นกำลังหลักทางการเงินและธุรกิจ ในภูมิภาค นอกจากนี้ยังเป็นศูนย์กลางการขนส่งและสาธารณสุขระหว่างประเทศและกำลังเติบโตเป็นศูนย์กลางศิลปะ แฟชั่น และการบันเทิงในภูมิภาค อย่างไรก็ดี การเติบโตอย่างรวดเร็วของกรุงเทพมหานครขาดการวางผังเมือง ทำให้ระบบโครงสร้างพื้นฐานไม่เพียงพอ ถนนที่จำกัดและการใช้รถส่วนบุคคลอย่างกว้างขวางส่งผลให้เกิดปัญหาจราจรแออัดเรื้อรัง

พื้นที่บริเวณกรุงเทพมหานครในปัจจุบัน เดิมเป็นที่ตั้งของเมืองธนบุรีศรีมหาสมุทร ชาวต่างชาติเรียกกันว่า "บางกอก" มาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยามีความสำคัญเนื่องจากเป็นเส้นทางออกสู่ทะเลและติดต่อค้าขายกับอาณาจักรต่าง ๆ เป็นเมืองหน้าด่านขนอน คอยดูแลเก็บภาษีกับเรือสินค้าทุกลำที่ผ่านเข้าออก ส่วนบริเวณปากน้ำตรงอ่าวไทยเรียกกันว่า "นิวอัมสเตอร์ดัม" มีชุมชนใหญ่และโกดังของชาวต่างประเทศไว้สำหรับพักสินค้า ปัจจุบันคือพื้นที่บริเวณอำเภอพระประแดง

ที่มาของคำว่า "บางกอก" นั้น มีข้อสันนิษฐานว่าอาจมาจากการที่แม่น้ำเจ้าพระยาคดเคี้ยวไปมา บางแห่งมีสภาพเป็นเกาะเป็น โลก จึงเรียกกันว่า "บางเกาะ" หรือ "บางโลก" หรือ ไม่ก็เป็นเพราะบริเวณนี้มีต้นมะกอกอยู่มาก จึงเรียกว่า "บางมะกอก" โดยคำว่า "บางมะกอก" มาจากวัดอรุณ ซึ่งเป็นชื่อเดิมของวัดดังกล่าว และต่อมาร่อนคำลงจึงเหลือแต่คำว่าบางกอก

ต่อมาเมื่อถึงคราวเสียกรุงศรีอยุธยาใน พ.ศ. 2310 หลังการกอบกู้อิสรภาพจากพม่า สมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรีทรงสถาปนาเมืองธนบุรีศรีมหาสมุทรให้เป็นราชธานีแห่งใหม่ เมื่อวันที่ 3 ตุลาคม พ.ศ. 2313 ครั้นสิ้นรัชกาลสมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรี ในวันที่ 6 เมษายน พ.ศ. 2325 สมเด็จพระเจ้าพระยามหากษัตริย์ศึกได้ขึ้นเสวยราชสมบัติ ทรงพระนามว่าพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช ปฐมกษัตริย์แห่งราชวงศ์จักรี มีพระราชดำริว่า ฟากตะวันออกของกรุงธนบุรีมีชัยภูมิดีกว่าตะวันตก เพราะมีลำน้ำเป็นขอบเขตอยู่กว่าครึ่ง หากข้าศึกยกมาติดถึงชนพระนคร ก็จะต่อสู้ป้องกันได้ง่ายกว่าอยู่ข้างตะวันตก จึงโปรดเกล้าฯ ให้สร้างกรุงรัตนโกสินทร์ขึ้นทางฝั่งตะวันออกของแม่น้ำเจ้าพระยาให้เป็นราชธานีแห่งใหม่ โดยสืบทอดศิลปกรรมและสถาปัตยกรรมจากพระราชวังหลวงของกรุงศรีอยุธยา

พระองค์มีพระบรมราชโองการให้พระยาธรรมมาธิกรมกับพระยาวิจิตรนาวิ เป็นแม่กองคุมช่างและไพร่ไปวัดกะที่ดินเพื่อสร้างพระนครใหม่ในวันที่ 8 เมษายน พ.ศ. 2325 ทรงประกอบพิธียกเสาหลักเมือง เมื่อวันอาทิตย์ เดือน 6 ขึ้น 10 ค่ำ ย่างรุ่งแล้ว 9 บาท (54 นาที) ปีชวด จ.ศ. 1144 จัตวาศก ตรงกับวันที่ 21 เมษายน พ.ศ. 2325 เวลา 6.54 น. และทรงประกอบพระราชพิธีปราบดาภิเษกในวันที่ 13 มิถุนายน พ.ศ. 2325

ต่อมาในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงเปลี่ยนชื่อพระนครจาก บวรรัตนโกสินทร์ เป็น อมรรัตนโกสินทร์ และมีฐานะในการปกครองส่วนท้องถิ่นเป็น จังหวัดพระนคร รัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว โปรดเกล้าฯ ให้ตัดถนนใหม่ขึ้น ทรงดำริให้ตัดถนนเจริญกรุงเป็นถนนเส้นแรกในกรุงเทพมหานคร ก่อสร้างเมื่อวันที่ 5 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2404 และเปลี่ยนรูปแบบผังเมืองกรุงเทพมหานครเช่นอารยประเทศ เนื่องจากในสมัยนั้นสยามประเทศถูกคุกคามจากมหาอำนาจยุโรป และตรงจุดนี้เป็นหนึ่งในข้ออ้างที่มหาอำนาจนำมาใช้เพื่อแทรกแซงและคุกคามสยามประเทศ ภายหลังจากชาติยุโรปเองได้ยอมรับกรุงเทพมหานครว่าเป็นหนึ่งในเมืองที่มีผังเมืองงดงามที่สุดในโลกในสมัยนั้น

ต่อมาเมื่อวันที่ 21 ธันวาคม พ.ศ. 2514 รัฐบาลจอมพลถนอม กิตติขจร ได้รวม จังหวัดพระนคร และ จังหวัดธนบุรี เข้าด้วยกันเป็น นครหลวงกรุงเทพธนบุรี และภายหลังการปรับปรุงการปกครองใหม่เมื่อวันที่ 14 ธันวาคม พ.ศ. 2515 จึงได้เปลี่ยนเป็นชื่อเป็น กรุงเทพมหานคร แต่นิยมเรียกกันว่า กรุงเทพฯ

ในปี พ.ศ. 2554 กรุงเทพมหานครได้รับการประกาศจากองค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ ให้เป็นเมืองหนังสือโลก หรือ World Book Capital ประจำปี พ.ศ. 2556 กรุงเทพมหานครติดอันดับที่ 102 เมืองน่าอยู่ของโลก จัดอันดับโดย The Economist Intelligence Unit

คำว่า "กรุงเทพมหานคร" แปลว่า "พระนครอันกว้างใหญ่ดุจเทพนคร" มาจากชื่อเต็มว่า กรุงเทพมหานคร อมรรัตนโกสินทร์ มหินทรายุธยา มหาดิลกภพ นพรัตนราชธานีบุรีรมย์ อุดมราชนิเวศน์มหาสถาน อมรพิมานอวตารสถิต สักกะทัตติยวิษณุกรรมประสิทธิ์ มีความหมายว่า "พระนครอันกว้างใหญ่ ดุจเทพนคร เป็นที่สถิตของพระแก้วมรกต เป็นมหานครที่ไม่มีใครรบกวนได้ มีความงามอันมั่นคง และเจริญยิ่ง เป็นเมืองหลวงที่บริบูรณ์ด้วย

แก้วเจ้าประการ นำรั้นรมยั้ง มีพระราชนิเวศใหญ่โตมากมาย เป็นวิมานเทพที่ประทับของพระราชเจ้าผู้อวตารลงมา ซึ่งทำตัวสักทวารราชพระราชทานให้ พระวิษณุกรรมลงมาเนรมิตไว้"

โดยนามเดิมที่พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช โปรดเกล้าฯ พระราชทานในตอนแรกนั้น ใช้ชื่อว่า "กรุงรัตนโกสินทร์อินทอโยธยา" ต่อมาในในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงแก่นามพระนครเป็น "กรุงเทพมหานคร บวรรัตนโกสินทร์ มหินทรายุธยา" จนถึงรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงเปลี่ยนคำว่า บวร เป็น อมร เปลี่ยนคำว่า มหินทรายุธยา โดยวิธีการสนธิศัพท์เป็น มหินทราอยุธยา และเติมสร้อยนามต่อ ทั้งเปลี่ยนการสะกดคำ สิ้นท เป็น สิ้นทร์ จนเป็นที่มาของชื่อเต็มของกรุงรัตนโกสินทร์ ข้างต้น

ชื่อทางการของกรุงเทพมหานครเมื่อถอดเป็นอักษรโรมัน คือ "Krung Thep Maha Nakhon" สำหรับต่างชาติ ชื่อ "Bangkok" มาจากการทับศัพท์คำว่าบางกอกเป็นภาษาฝรั่งเศส โดยวิศวกรชาวฝรั่งเศสชื่อ เดอ ลามาร์ (De Lamar) ได้ก่อสร้างป้อมบางกอก ซึ่งเป็นป้อมดาวขนาดใหญ่ ปัจจุบันถูกแปรรูปเป็นโรงเรียนราชินี, มิวเซียมสยาม และบางส่วนของวัดโพธิ์ และปัจจุบันชาวต่างชาติยังคงใช้ชื่อนี้เป็นชื่อเรียกชื่อเมือง

กรุงเทพมหานคร ได้ชื่อว่าเมืองที่มีชื่อยาวที่สุดในโลกบันทึกไว้ในกินเนสส์บุ๊ก แปลความเป็นภาษาอังกฤษว่า "City of angels, great city of immortals, magnificent city of the nine gems, seat of the king, city of royal palaces, home of gods incarnate, erected by Visvakarman at Indra's behest."

ชื่อเต็มของกรุงเทพมหานคร เมื่อถอดเป็นอักษรโรมัน คือ "Krungthepmahanakhon Amonrattanakosin Mahintharayutthaya Mahadilokphop Noppharatchathaniburirom Udomratchaniwetmahasathan Amonphimanawatansathit Sakkathattiyawitsanukamprasit" ซึ่งเป็นชื่อสถานที่ที่ยาวที่สุดในโลกและได้จดบันทึกไว้ในกินเนสส์บุ๊ก (169 ตัวอักษร) ยาวกว่าชื่อภูเขา "ตาอูมาตาเวกาตังกีฮังกาโกอาอูอูโอตามาทีอาโปกาอีเวนูอากีตานาตาฮู" ("

Taumatawhakatangihangakoauauotamateaturipukakapikimaungahoronukupokaiwhenuakitanatahu") (85 ตัวอักษร) ในนิวซีแลนด์ และชื่อทะเลสาบ "ชาร์ก็อกกาก็อกมานชาอ็อกกาก็อกเชาบูนาอูนาอูมาอ็อก" ("Chargoggagoggmanchauggagoggchaubunagungamaugg") (45 ตัวอักษร) ในรัฐแมสซาชูเซตส์ สหรัฐอเมริกา

➤สัญลักษณ์ประจำกรุงเทพมหานคร

• คำขวัญของกรุงเทพมหานคร คือ "กรุงเทพฯ คุงเทพสร้าง เมืองศูนย์กลางการปกครอง วัดวังงามเรืองรอง เมืองหลวงของประเทศไทย" หลังกรุงเทพมหานครสรุปยอดคะแนนโหวตคำขวัญกรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ 14 พฤษภาคม พ.ศ. 2555

• ตราของกรุงเทพมหานคร เป็นรูปพระอินทร์ทรงช้างเอราวัณ พระหัตถ์ทรงสายฟ้า ตรานี้กรมศิลปากรออกแบบโดยอาศัยภาพเขียนฝีพระหัตถ์ของสมเด็จพระยานริศรานุวัดติวงศ์เป็นต้นแบบ เริ่มใช้ในปี พ.ศ. 2516 ตามประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี ตามพระราชบัญญัติเครื่องหมายราชการ พ.ศ. 2482 ฉบับที่ 60 ลงวันที่ 31 พฤษภาคม พ.ศ. 2516 (สมัยเมื่อยังเป็นจังหวัดพระนครนั้นใช้ตราพระที่นั่งจักรีมหาปราสาทเป็นตราประจำจังหวัด)

• ต้นไม้ประจำกรุงเทพมหานคร คือ ต้นไทรย้อยใบแหลม (*Ficus benjamina*)

• สัตว์น้ำประจำกรุงเทพมหานคร คือ ปลากระโทง (Catlocarpio siamensis)

ภูมิศาสตร์

➤อาณาเขตติดต่อ

กรุงเทพมหานครมีอาณาเขตทางบกติดต่อกับจังหวัดสมุทรสาคร จังหวัดนครปฐม จังหวัดนนทบุรี จังหวัดปทุมธานี จังหวัดฉะเชิงเทรา และจังหวัดสมุทรปราการ ส่วนอาณาเขตทางทะเลอ่าวไทยตอนใน ติดต่อกับจังหวัดเพชรบุรี จังหวัดสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรปราการ และจังหวัดชลบุรี โดยมีรายละเอียดดังนี้

- ทิศเหนือ มีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดนนทบุรีและจังหวัดปทุมธานี

- ทิศตะวันออก มีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดฉะเชิงเทรา

- ทิศใต้ มีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดสมุทรปราการและอ่าวไทย (ส่วนที่เป็นอ่าวไทยที่เป็นพื้นที่เดิมของจังหวัดธนบุรี ปัจจุบันคือเขตบางขุนเทียน ซึ่งมีอาณาเขตทางทะเลติดต่อกับอ่าวไทยกับจังหวัดสมุทรสาคร จังหวัดเพชรบุรี จังหวัดชลบุรี และจังหวัดสมุทรปราการ จุดที่อยู่ใต้สุดอยู่ที่ละติจูด 13 องศา 13 ลิปดา 00 ฟลิปดาเหนือ, ลองจิจูด 100 องศา 27 ลิปดา 30 ฟลิปดาตะวันออก ซึ่งเป็นการแบ่งตามพระราชบัญญัติกำหนดเขตจังหวัดในอ่าวไทยตอนใน พ.ศ. 2502)

- ทิศตะวันตก มีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดสมุทรสาครและจังหวัดนครปฐม

➤การบริหาร

ตราประจำจังหวัดพระนคร

ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528 กำหนดให้กรุงเทพมหานครมีสถานะเป็นนิติบุคคล และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ มีผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร มาจากการเลือกตั้งโดยตรง และเป็นผู้รับผิดชอบในการบริหารงาน อยู่ในตำแหน่งตามวาระคราวละสี่ปี นับแต่วันเลือกตั้ง โดยมีฝ่ายนิติบัญญัติ คือสภากรุงเทพมหานคร ที่ได้รับการเลือกตั้งจากชาวกรุงเทพมหานครเช่นกัน ดำเนินงานร่วมด้วย

พลตำรวจเอก อัครวิน ขวัญเมือง เป็นผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครคนปัจจุบัน โดยดำรงตำแหน่งในวันที่ 18 ตุลาคม พ.ศ. 2559 รองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร 4 ราย ได้แก่ พล.อ.จิระศักดิ์ ชมประสพ นายสกลธี ภัททิยกุล นายจักษพันธ์ุ ผิวงาม นายทวีศักดิ์ เลิศประพันธ์

นางศิลปสวย ระวีแสงสูรย์ เป็นปลัดกรุงเทพมหานคร ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2561

นางวิภารัตน์ ไชยานุกิจ นายชจิต ชัชวานิชย์ นายสมภาคย์ สุขอนันต์ เป็นรองปลัดกรุงเทพมหานคร ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2561

ผู้บัญชาการตำรวจนครบาลคนปัจจุบัน คือ พลตำรวจโท สุทธิพงษ์ วงษ์ปิ่น (รักษาราชการแทน)

มีที่ทำการตั้งอยู่ที่วังปารุสกวัน ทำหน้าที่ควบคุมดูแลเหตุอาชญากรรมจราจรและงานปราบปรามยาเสพติดในกรุงเทพมหานคร

ผู้บัญชาการสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง ได้แก่ พล.ต.ต.สุรเชษฐ์ หักพาล (รักษาราชการแทน)

◇การท่องเที่ยว

◆ วัดพระศรีรัตนศาสดาราม และ พระบรมมหาราชวัง

กรุงเทพมหานครค่าขึ้น

กรุงเทพมหานครเป็นจุดท่องเที่ยวจุดหนึ่ง โดยสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญ ได้แก่ พระบรมมหาราชวัง วัดพระศรีรัตนศาสดาราม (วัดพระแก้ว) วัดอรุณราชวราราม วัดเบญจมบพิตรดุสิตวนาราม พระที่นั่งอนันตสมาคม หอศิลป์วัฒนธรรมแห่งกรุงเทพมหานคร ถนนสีลม สยามสแควร์ มาดามทุซโซ่ กรุงเทพ พิพิธภัณฑ์ธนาคารไทย เอเชียทีค เดอะ ริเวอร์ฟรอนท์ (เจริญกรุง)

ห้างสรรพสินค้าและศูนย์การค้า

ห้างสรรพสินค้าแห่งแรกในกรุงเทพมหานครเปิดใน พ.ศ. 2368 เมื่อ หลวงอาวุธวิเศษประเทศพานิช (โรเบิร์ต ฮันเตอร์) ได้ขอพระบรมราชานุญาต พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว ซึ่งพระองค์พระบรมราชานุญาตให้เช่าที่ดินของ สมเด็จพระยาบรมมหาประยูรวงศ์ (ดิศ บุนนาค) สร้างอาคารสำนักงานและโรงเก็บสินค้าคน ไทยสมัยนั้นเรียกว่า ห้างหันตราปัจจุบัน ศูนย์การค้า เป็นที่นิยมมากกว่าห้างสรรพสินค้า ทั้งด้านการท่องเที่ยวและการพาณิชย์[ต้องการอ้างอิง] ศูนย์การค้าต่าง ๆ ในกรุงเทพมหานครได้สร้างรายได้ทั้งจาก ภาษีมูลค่าเพิ่ม และ ภาษีธุรกิจเฉพาะ ให้แก่กรุงเทพมหานครด้วยโดยศูนย์การค้าที่เปิดทำการล่าสุด คือ ไอคอนสยาม ซึ่งจะเปิดในวันที่ 10 พฤศจิกายน พ.ศ. 2561 และในบริเวณจะมีตึกที่สูงที่สุดในประเทศไทยอีกด้วย

โรงภาพยนตร์

โรงภาพยนตร์ในกรุงเทพมหานครเกิดขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2440 ได้แก่ โรงละครหม่อมเจ้าอลังการ โรงภาพยนตร์ศาลาเฉลิมกรุง เป็นโรงมหรสพแห่งแรกของเอเชียที่ใช้เครื่องปรับอากาศปัจจุบัน โรงภาพยนตร์มักตั้งอยู่ใน ศูนย์การค้าต่าง ๆ

กรุงเทพมหานครมีวัดทั้งหมด 449 แห่ง โดยเขตที่มีวัดมากที่สุดได้แก่ เขตบางกอกน้อย มีทั้งสิ้น 32 วัด พระราชวังมีทั้งหมด 8 แห่ง วังมีทั้งหมด 17 แห่ง (ข้อมูลวันที่ 9 มีนาคม พ.ศ. 2554)

การจัดลำดับเมืองท่องเที่ยว

➤ ประเภทจำนวนนักท่องเที่ยว

ในปี พ.ศ. 2555 การจัดลำดับโดย Master Card Global Destination Cities Index 2012 กรุงเทพมหานครคว้าอันดับ 1 สุดยอดเยี่ยมจุดหมายปลายทางของภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก และเป็นอันดับ 3 ของโลก

ในปี พ.ศ. 2556 MasterCard Global Destination Cities Index 2013 ระบุว่ากรุงเทพมหานครมีจำนวนนักท่องเที่ยวมากเป็นอันดับ 1 ของโลก[56]

ในปี พ.ศ. 2557 MasterCard Global Destination Cities Index 2014 ระบุว่ากรุงเทพมหานครมีจำนวนนักท่องเที่ยวมากเป็นอันดับ 2 ของโลก 16.42 ล้านคน

ในปี พ.ศ. 2558 บริษัทวิจัย Euromonitor International ของอังกฤษ เปิดเผยรายงานการศึกษาประจำปี 2017 ชื่อ Top 100 City Destinations Ranking โดยในรายงานระบุว่ากรุงเทพมหานครเป็นเมืองท่องเที่ยวอันดับ 2 รองจากฮ่องกง โดยมีนักท่องเที่ยว 18.7 ล้านคน

➤ ประเภทเมืองท่องเที่ยว

การจัดอันดับของนิตยสาร ทราเวลเอนด์ไลเซอร์ (Travel and Leisure) กรุงเทพมหานครได้รับเลือกให้เป็นเมืองน่าเที่ยวอันดับหนึ่งของโลกใน พ.ศ. 2551, 2553, 2554 และ 2555

ด้านเว็บไซต์ TripAdvisor ได้เปิดเผยผลสำรวจว่ากรุงเทพมหานครเป็นเมืองท่องเที่ยวที่ประหยัดค่าใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวเป็นอันดับที่ 3 จาก 48 เมืองทั่วโลกในปีพ.ศ. 2556 กรุงเทพมหานครเป็นเมืองท่องเที่ยวอันดับ 1 ของเอเชียและอันดับที่ 13 ของโลกจากเว็บไซต์ TripAdvisor

ด้านเว็บไซต์ TripAdvisor ได้เปิดเผยผลสำรวจในปี พ.ศ. 2557 กรุงเทพมหานครเป็นเมืองท่องเที่ยวอันดับ 5 ของเอเชียและอันดับที่ 20 ของโลก รวมทั้งเป็นเมืองที่มีราคาที่พักถูกและคุ้มค่าที่สุดในโลกเป็น อันดับ 4 ของโลกจากเว็บไซต์ TripAdvisor

ด้านเว็บไซต์ economist.com ได้เปิดเผยผลสำรวจในปี พ.ศ. 2557 กรุงเทพมหานครเป็นเมืองท่องเที่ยวปลอดภัยอันดับ 39 ของโลกจาก 50 อันดับ และได้การอันดับ 14 จาก 18 อันดับของเอเชีย

ด้านเว็บไซต์ www.agoda.com ได้เปิดเผยผลสำรวจเมืองท่องเที่ยวยอดเยี่ยมในการมาท่องเที่ยวช่วงเทศกาลปีใหม่ กรุงเทพมหานครได้รับการจัดลำดับเป็นลำดับ 1

ในปี พ.ศ. 2559 สำนักข่าวซีเอ็นเอ็น ยกกรุงเทพฯ เป็นอันดับ 1 ใน 23 เมือง ที่มีอาหารข้างถนน หรือ Street food ดีที่สุดในโลก

➤ การคมนาคม

ภาพทางด่วนบริเวณทางแยกมักกะสันยามค่ำคืน ซึ่งมีปริมาณรถ 1.5 ล้านคันต่อวัน เดิมทีกรุงเทพมหานครใช้การสัญจรทางน้ำเป็นหลัก โดยมีคลองมากจนได้ฉายาว่า "เวนิสตะวันออก" แต่ปัจจุบันบางแห่งได้มีการถมคลองเพื่อที่อยู่อาศัย การคมนาคมจึงเน้นหนักไปทางบกแทน ถนนสายแรกคือ ถนนเจริญกรุง ซึ่งสร้างเสร็จใน พ.ศ. 2407 หลังจากนั้น ได้มีการสร้างถนนใหม่ขึ้นมากมาย เช่น ถนนบำรุงเมือง ถนนเฟื่องนคร ประมาณ พ.ศ. 2533 ได้มีการสร้างทางพิเศษขึ้น เพื่อแก้ปัญหาการจราจรติดขัด ระบบขนส่งสาธารณะทางบกสมัยใหม่ ได้แก่ รถแท็กซี่ รถตุ๊กตุ๊ก เป็นต้น ส่วนระบบขนส่งทางราง ได้มีส่วนเข้ามาดำเนินการตั้งแต่ปี พ.ศ. 2436 โดยให้บริการระบบรถราง ซึ่งเปิดให้บริการตั้งแต่ พ.ศ. 2437 แต่ได้ถูกยกเลิกไปในปี พ.ศ. 2511 และใน พ.ศ. 2542 ได้มีการเปิดบริการรถไฟฟ้าสายแรกชื่อว่า รถไฟฟ้าบีทีเอส รถไฟฟ้ามหานคร สายเฉลิมรัชมงคล ในปี พ.ศ. 2547 รถไฟฟ้าเชื่อมท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ ในปี พ.ศ. 2553 และรถไฟฟ้ามหานคร สายฉลองรัชธรรม ในปี พ.ศ. 2559 ส่วนระบบขนส่งทางน้ำนั้น ให้บริการเส้นทางในแม่น้ำเจ้าพระยาและคลองแสนแสบ

การเดินทางจากกรุงเทพมหานครไปยังจังหวัดต่าง ๆ มีหลายเส้นทาง ได้แก่ ทางหลวงแผ่นดิน ทางรถไฟ นอกจากนี้ ยังสามารถเชื่อมต่อกับประเทศเพื่อนบ้านได้อีกด้วย

◆ ทางรถยนต์

ถนนพระรามที่ 2 ในกรุงเทพมหานคร

กรุงเทพมหานครเป็นจุดเริ่มต้นของถนนหลักของประเทศไทย ได้แก่

ถนนพหลโยธิน (ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1)

ถนนสุขุมวิท (ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3)

ถนนเพชรเกษม (ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 4)

ถนนพระรามที่ 2 (ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 35)

ทั้งนี้ มีทางหลวงสายหลักที่ไม่ได้เริ่มต้นจากกรุงเทพมหานคร เช่น ถนนมิตรภาพ (ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 2) ซึ่งเริ่มต้นที่จังหวัดสระบุรี

ในเขตกรุงเทพมหานครมีทางหลวงพิเศษ 3 สาย ได้แก่

ทางหลวงพิเศษหมายเลข 7 รวม 126 กิโลเมตร เปิดให้บริการครั้งแรก 79 กิโลเมตร เมื่อวันที่ 1 ธันวาคม พ.ศ. 2541

ทางหลวงพิเศษหมายเลข 9 (ถนนกาญจนาภิเษก) เปิดให้บริการส่วนต่อขยายครั้งล่าสุด (ด้านใต้) วันที่ 15 พฤศจิกายน พ.ศ. 2550

ทางหลวงหมายเลข 338 (ถนนบรมราชชนนี)

◆ทางยกระดับ

ทางยกระดับอุดรธานี มีระยะทางรวมประมาณ 28 กิโลเมตร ซึ่งเป็นโครงการที่อยู่ในการบริหารจัดการโดยบริษัททางยกระดับดอนเมืองจำกัด (มหาชน) ระยะทางประมาณ 22 กิโลเมตรจากดินแดงถึงอนุสรณ์สถานแห่งชาติ (ทางยกระดับดอนเมือง) เปิดบริการเมื่อ 14 ธันวาคม พ.ศ. 2537 และอยู่ในการบริหารจัดการโดยกรมทางหลวง ระยะทางประมาณ 6 กิโลเมตร จากอนุสรณ์สถานแห่งชาติถึงรังสิต (ส่วนของกรมทางหลวง) เปิดบริการเมื่อ 3 ธันวาคม พ.ศ. 2541

ทางคู่ขนานลอยฟ้าพระบรมราชชนนี จากทางแยกอรุณอมรินทร์ถึงทางแยกต่างระดับสิรินธรระยะทาง 4.50 กิโลเมตร และจากทางแยกต่างระดับสิรินธรถึงจุดสิ้นสุดโครงการ บริเวณเลยจุดข้ามทางแยกต่างระดับพุทธมณฑล สาย 2 ไปอีก 500 เมตร ระยะทาง 9.30 กิโลเมตร เปิดเมื่อวันที่ 21 เมษายน พ.ศ. 2541

◆ทางพิเศษ

ทางพิเศษดินแดง ช่วงทางขึ้น

กรุงเทพมหานครมีทางพิเศษ (ทางด่วน) ทั้งหมด 9 เส้นทาง ทางเชื่อมพิเศษทั้งหมด 2 เส้นทาง แบ่งเป็นทางพิเศษของการทางพิเศษแห่งประเทศไทย 8 เส้นทาง ทางเชื่อมพิเศษของการทางพิเศษแห่งประเทศไทย 2 เส้นทาง และทางหลวงพิเศษของกรมทางหลวง 1 เส้นทาง เพื่อแก้ไขปัญหาการจราจรติดขัด โดยประชาชนต้องชำระเงินเป็นกรณีพิเศษ

ทางพิเศษของการทางพิเศษแห่งประเทศไทย ได้แก่

- ทางพิเศษเฉลิมมหานคร (ระบบทางด่วนขั้นที่ 1) ระยะทางรวม 27.1 กิโลเมตร ประกอบด้วย
 - สายดินแดง-ท่าเรือ ระยะทาง 8.9 กิโลเมตร เปิดให้บริการ 29 ตุลาคม พ.ศ. 2524
 - สายบางนา-ท่าเรือ ระยะทาง 7.9 กิโลเมตร เปิดให้บริการ 17 มกราคม พ.ศ. 2526
 - สายดาวคะนอง-ท่าเรือ ระยะทาง 10.3 กิโลเมตร เปิดให้บริการ 5 ธันวาคม พ.ศ. 2530
- ทางพิเศษศรีรัช (ระบบทางด่วนขั้นที่ 2) ระยะทางรวม 28.4 กิโลเมตร เปิดให้บริการ 2 กันยายน พ.ศ. 2536
- ทางพิเศษฉลองรัช (ทางด่วนสายรามอินทรา-อาจณรงค์) ระยะทาง 18.7 กิโลเมตร ทางพิเศษฉลองรัชได้เปิดให้บริการตลอดสาย เมื่อวันที่ 6 ตุลาคม พ.ศ. 2539

•ทางพิเศษบูรพาวิถี (ทางด่วนสายบางนา-ชลบุรี) ระยะทาง 55 กิโลเมตร เปิดให้บริการตลอดสายเมื่อวันที่ 4 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2543

•ทางพิเศษอุดรรัถยา (ทางด่วนสายบางปะอิน-ปากเกร็ด) ระยะทางรวม 32 กิโลเมตร ระยะที่ 1 ทาง 22 กิโลเมตร เปิดให้บริการ 2 ธันวาคม 2541 และระยะที่ 2 ระยะทาง 10 กิโลเมตร เปิดให้บริการ 1 พฤศจิกายน พ.ศ. 2542

•ทางพิเศษสาย S1 ระยะทาง 4.7 กิโลเมตร ก่อสร้างเป็นทางยกระดับ 6 ช่องจราจร เปิดให้บริการ 15 มิถุนายน พ.ศ. 2548

•ทางพิเศษสายรามอินทรา-วงแหวนรอบนอกกรุงเทพมหานคร ระยะทาง 9.5 กิโลเมตร เปิดให้บริการเมื่อวันที่ 23 มีนาคม พ.ศ. 2552

•ทางพิเศษสายสายบางพลี-สุขสวัสดิ์ ก่อสร้างเป็นทางขนาด 6 ช่องจราจร ระยะทาง 22.5 กิโลเมตร เปิดให้บริการวันที่ 15 พฤศจิกายน พ.ศ. 2550

ทางเชื่อมพิเศษของการทางพิเศษแห่งประเทศไทย ได้แก่

•ทางเชื่อมทางพิเศษ สายบางพลี-สุขสวัสดิ์ กับ ทางพิเศษบูรพาวิถีเปิดบริการ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2552

•ทางเชื่อมต่อทางพิเศษสายบางพลี-สุขสวัสดิ์กับถนนวงแหวนอุตสาหกรรม 2 กิโลเมตรเปิดใช้ 23 ธันวาคม พ.ศ. 2554

◆ทางรถโดยสารประจำทางด่วนพิเศษ

รถโดยสารด่วนพิเศษ สายสาทร-ราชพฤกษ์

กรุงเทพมหานครมีบริการ รถโดยสารด่วนพิเศษ สายสาทร-ราชพฤกษ์

◆ทางรถโดยสารประจำทาง

รถโดยสารประจำทางในกรุงเทพมหานคร

รถโดยสารประจำทางมีหลายสายเพื่อเป็นการบริการประชาชน ให้บริการในราคาข่อมเยา โดยรถโดยสารประจำทางเฉพาะพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล มีทั้งหมด 254 สาย ซึ่งในจำนวนนี้มีที่ขึ้นทางด่วนของการทางพิเศษแห่งประเทศไทย 36 เส้นทาง และเป็นเส้นทางที่ใช้รถปรับอากาศในเส้นทางเดียวกับเส้นทางปกติ 143 เส้นทาง ดังนั้นจึงคงเหลือรถธรรมดาที่ไม่ขึ้นทางด่วนและไม่มีรถปรับอากาศบริการในเส้นทางนั้น ๆ 75 เส้นทาง รถโดยสารร่วมบริการขนาดเล็ก (มินิบัส) ราคา 8 บาทตลอดสาย รถโดยสารธรรมดาของ ขสมก. ราคา 6.50 บาทตลอดสาย รถโดยสารธรรมดาร่วมบริการราคา 8 บาทตลอดสาย รถโดยสารปรับอากาศราคาเริ่มต้น 10 บาท และรถโดยสารปรับอากาศแบบยูโร 2 ราคาเริ่มต้น 11 บาท โดยหากใช้บริการในยามค่ำระหว่างช่วง 23:00 ถึง 5:00 ราคาจะเพิ่มขึ้น 1.50 บาท ตลอดสาย และหากรถขึ้นทางด่วนจะเพิ่มราคาขึ้นอีก 2 บาท (ค่าธรรมเนียมรถบริการตลอดคืน และรถบริการทางด่วนนี้ จะจัดเก็บเฉพาะรถโดยสารธรรมดา ส่วนรถโดยสารปรับอากาศ จะไม่มีการจัดเก็บแต่อย่างใด)

ประเภทของรถ	สี	ค่าโดยสาร	เวลาบริการ	ทางด่วน
รถธรรมดา	ครีม-แดง	6.50	05:00-23:00	8.50
รถธรรมดา	ครีม-แดง	8	23:00-05:00	10
รถธรรมดา	ขาว-น้ำเงิน	9	05:00-23:00	10
รถธรรมดา	ขาว-น้ำเงิน	9.50	23:00-05:00	11.50
รถมินิบัส	ส้ม	8	05:00-23:00	
รถมินิบัส	ส้ม	9.50	23:00-05:00	
รถปรับอากาศ	ครีม-น้ำเงิน	10 12 14 16 18	ตลอด 24 ชม.	
รถปรับอากาศ (ยูโร 2)	เหลือง-ส้ม	11 13 15 17 19 21 23	ตลอด 24 ชม.	

◆รถโดยสารประจำทางต่างจังหวัด

- สถานีขนส่งผู้โดยสารกรุงเทพ (ถนนบรมราชชนนี)

รถโดยสารประจำทางหรือรถโดยสารประจำทางปรับอากาศ สำหรับเดินทางไปจังหวัดต่าง ๆ ในประเทศไทย โดยมีสถานีหลักอยู่ที่สถานีขนส่งผู้โดยสารกรุงเทพ (จตุจักร) (หรือที่เรียกกันติดปากว่า หมอชิตใหม่ หรือ หมอชิต 2) สำหรับเดินทางขึ้นเหนือ ไปภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคกลาง (รวมทั้งภาคตะวันออก ภาคตะวันตก และภาคใต้ในบางเส้นทาง)

- สถานีขนส่งผู้โดยสารกรุงเทพ (เอกมัย) สำหรับเดินทางไปภาคตะวันออก
- สถานีขนส่งผู้โดยสารกรุงเทพ (ถนนบรมราชชนนี) สำหรับเดินทางลงใต้ ไปภาคใต้และภาคตะวันตก

◆รถโดยสารประจำทางต่างประเทศ

รถโดยสารประจำทางหรือรถโดยสารประจำทางปรับอากาศ ที่สำหรับเดินทางไปยังต่างประเทศโดยตรง จากกรุงเทพมหานคร มี 4 เส้นทาง ไป ประเทศกัมพูชา และ ประเทศลาว โดยมีสถานีหลักอยู่ที่ สถานีขนส่งผู้โดยสารกรุงเทพ (จตุจักร) ดังนี้

- กรุงเทพฯ – อร์ญประเทศ – ปอยเปต – เสียมราฐ
- กรุงเทพมหานคร – ปากเซ
- กรุงเทพมหานคร – นครหลวงเวียงจันทน์
- กรุงเทพฯ – อร์ญประเทศ – ปอยเปต – พระตะบอง – พนมเปญ

◆รถโดยสารประจำทางด่วนพิเศษ

รถโดยสารประจำทางด่วนพิเศษ เป็นระบบขนส่งมวลชนใหม่ของกรุงเทพมหานคร มีลักษณะคล้ายกับรถประจำทาง แต่การเดินทางของรถนั้นแยกออกจากถนนปกติ ปัจจุบันเปิดให้บริการ 1 เส้นทาง คือ ช່องนนทรี-ราชพฤกษ์ ระยะทาง 15.9 กิโลเมตร

◆รถปรับอากาศพิเศษ

รถปรับอากาศพิเศษ (metrobus) เป็นรถของบริษัท พรีเมียร์ เมโทรบัส จำกัด[73] บริการเดินรถใน กรุงเทพมหานคร

◆รถตู้ประจำทาง

ปัจจุบันมีทั้งหมด 126 สาย ให้บริการระหว่าง 05.00 น. ถึง 22.00 น. ค่าบริการอยู่ที่ 10-35 บาท[74] เป็นรถปรับอากาศร่วมบริการ ขสมก. เพื่อเป็นทางเลือกแก่ผู้โดยสารที่ต้องการนั่งบนรถตลอดการเดินทาง

◆รถจักรยานยนต์ประจำทาง

รถจักรยานยนต์ในกรุงเทพมหานคร มีอัตราบริการขั้นต่ำเริ่มต้นที่ 10 ถึง 20 บาททั้งนี้แล้วแต่ท้องถิ่นนั้น ๆ จะเรียกเก็บค่าโดยสารตามระยะทางที่เดินทางโดยสูงสุดอาจถึง 500 บาท หากไปยังพื้นที่ที่ต้องไปในระยะไกล

◆ทางรถแท็กซี่

รถแท็กซี่ในกรุงเทพมหานคร

ค่าโดยสารแท็กซี่มิเตอร์ในเขตกรุงเทพฯ ยุคแรก จะถูกกำหนดโดยประกาศกระทรวงคมนาคม พ.ศ. 2535 ลงนามโดยนายบรรหาร ศิลปอาชา รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม ในรัฐบาลพลเอกสุจินดา คราประยูร โดยจะเป็นดังนี้

กิโลเมตรที่	ค่าโดยสาร
0-2	35 บาท
2-3	5.00 บาท/กิโลเมตร
3-5	4.50 บาท/กิโลเมตร
5-7	4.00 บาท/กิโลเมตร
7 ขึ้นไป	3.50 บาท/กิโลเมตร

ในกรณีที่รถจอดหรือเคลื่อนที่ได้ไม่เกิน 6 กิโลเมตร/ชั่วโมง มิเตอร์เวลาจะเดิน อัตราค่าโดยสาร 1.00 บาท/นาที

ในเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2539 ได้มีการอนุมัติปรับค่าโดยสารแท็กซี่ขึ้นครั้งที่ 1 ซึ่งใช้อัตรานี้มาจนถึง พ.ศ. 2551 โดยอัตราค่าโดยสารเป็นดังนี้

กิโลเมตรที่	ค่าโดยสาร
0-2	35 บาท
2-12	4.50 บาท/กิโลเมตร
12-20	5.00 บาท/กิโลเมตร
20 ขึ้นไป	5.50 บาท/กิโลเมตร

ในกรณีที่รถจอดหรือเคลื่อนที่ได้ไม่เกิน 6 กิโลเมตร/ชั่วโมง มิเตอร์เวลาจะเดิน อัตราค่าโดยสาร 1.25 บาท/นาที

ในช่วงเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2551 ได้มีการปรับอัตราค่าโดยสารแท็กซี่ขึ้นเป็นครั้งที่ 2 ซึ่งใช้อัตราค่าโดยสารนี้จนถึงปี พ.ศ. 2557 โดยอัตราค่าโดยสารใหม่คือ

กิโลเมตรที่	ค่าโดยสาร
0-1	35 บาท
1-12	5 บาท/กิโลเมตร

12-20 5.50 บาท/กิโลเมตร

20-40 6 บาท/กิโลเมตร

40-60 6.50 บาท/กิโลเมตร

60-80 7.50 บาท/กิโลเมตร

80 ขึ้นไป 8.50 บาท/กิโลเมตร

ในกรณีที่รถจอดหรือเคลื่อนที่ได้ไม่เกิน 6 กิโลเมตร/ชั่วโมง มิเตอร์เวลาจะเดิน อัตราค่าโดยสาร 1.50 บาท/นาท

ปัจจุบัน กระทรวงคมนาคม ได้อนุมัติการปรับขึ้นค่าโดยสารแท็กซี่มิเตอร์เป็นครั้งที่ 3 โดยมีผลตั้งแต่วันที่ 1 ธันวาคม พ.ศ. 2557 เป็นต้นไป โดยอัตราค่าโดยสารใหม่คือ

กิโลเมตรที่ ค่าโดยสาร

0-1 35 บาท

1-10 5.50 บาท/กิโลเมตร

10-20 6.50 บาท/กิโลเมตร

20-40 7.50 บาท/กิโลเมตร

40-60 8.00 บาท/กิโลเมตร

60-80 9.00 บาท/กิโลเมตร

80 ขึ้นไป 10.50 บาท/กิโลเมตร

ในกรณีที่รถจอดหรือเคลื่อนที่ได้ไม่เกิน 6 กิโลเมตร/ชั่วโมง มิเตอร์เวลาจะเดิน อัตราค่าโดยสาร

2.00 บาท/นาท

โดยการคิดค่าโดยสารนั้น จะคิดแยกเป็นส่วน ๆ (ส่วนของระยะทาง และส่วนของเวลา) ส่วนของระยะทาง มิเตอร์คำนวณค่าโดยสารได้เท่าไร จะปัดขึ้นเป็นจำนวนเต็มที่อยู่ถัดขึ้นไป (เช่น คำนวณได้ 47.75 บาท ก็จะปัดขึ้นเป็น 49 บาท ซึ่งเป็นจำนวนเต็มที่อยู่ถัดไป) ส่วนของมิเตอร์เวลา มิเตอร์เวลาคำนวณค่าโดยสารได้เท่าไร จะปัดลงเป็นจำนวนเต็มที่อยู่ลงมา (เช่น มิเตอร์เวลาเดินไปได้ 3.75 บาท ก็จะปัดทิ้งเป็น 2 บาท ซึ่งเป็นจำนวนเต็มที่อยู่ถัดลงมา)

นอกจากนี้ปัจจุบัน ยังได้ลดอายุการวิ่งบนท้องถนน 9 ปี จากกรุ่นก่อน ๆ สามารถวิ่งได้ 12 ปี แต่ยกเว้นแท็กซี่สีเหลือง-ดำ ซึ่งเป็นแท็กซี่รุ่นเก่าประมาณ ซึ่งสามารถวิ่งเป็นแท็กซี่บนท้องถนนได้ต่อไปเรื่อย ๆ เนื่องจากไม่มีการจำกัดอายุการใช้งานเป็นแท็กซี่แต่อย่างใด[ต้องการอ้างอิง]

ปัจจุบันได้มีบริการเรียกรถแท็กซี่ผ่านระบบคอมพิวเตอร์โดยจะเสียค่ารถวิ่งเปล่า 25 บาท ู้จักในนาม Grab taxi

◆ทางระบบขนส่งมวลชนเร็ว

รถไฟฟ้าบีทีเอสวิ่งผ่านทางแยกศาลาแดงตามแนวถนนสีลม ซึ่งรถไฟฟ้ามหานคร สายเฉลิมรัชมงคล ก็วิ่งตามแนวถนนพระรามที่ 4 ในบริเวณนี้ด้วย

กรุงเทพมหานคร เป็นที่ตั้งของระบบขนส่งมวลชนเร็ว สถานีรถไฟกรุงเทพ (หัวลำโพง) ซึ่งเป็นสถานีศูนย์กลางของประเทศไทย ในปัจจุบัน ซึ่งมีผู้คนมากมายมาใช้บริการรถไฟไปยังจังหวัดในภูมิภาคต่าง ๆ

กรุงเทพมหานคร เป็นเมืองเดียวในประเทศไทยที่มีระบบรถไฟฟ้า ซึ่งประกอบด้วย 3 ระบบ คือ รถไฟฟ้าบีทีเอส รถไฟฟ้ามหานคร สายเฉลิมรัชมงคล และ รถไฟฟ้าเชื่อมท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ และในอนาคต อาจมีความยาวเกือบ 400 กิโลเมตร ในเขตกรุงเทพและปริมณฑล ซึ่งได้มีโครงการรถไฟฟ้ามาตั้งแต่ พ.ศ. 2518 แล้ว

รถไฟฟ้าบีทีเอส เปิดให้บริการในปี พ.ศ. 2542 แบ่งการเดินทางเป็น 2 เส้นทาง ได้แก่ สายสุขุมวิท และ สายสีลม รวมระยะทาง 30.95 กิโลเมตร (19.23 ไมล์) ส่วน รถไฟฟ้ามหานคร เปิดให้บริการในปี พ.ศ. 2547 สายที่เปิดให้บริการในปัจจุบัน คือ รถไฟฟ้ามหานคร สายเฉลิมรัชมงคล ระยะทาง 21 กิโลเมตร (13 ไมล์) จำนวน 19 สถานี รวมทั้งบางส่วนของรถไฟฟ้ามหานคร สายฉลองรัชธรรม และรถไฟฟ้าเชื่อมท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ เปิดให้บริการในปี พ.ศ. 2553 ดำเนินการโดย การรถไฟแห่งประเทศไทย เพื่อเชื่อมต่อท่าอากาศยานสุวรรณภูมิไปยังใจกลางเมือง ระยะทาง 28 กิโลเมตร (17 ไมล์) จำนวน 8 สถานี

ในขณะนี้ รถไฟฟ้าบีทีเอสและรถไฟฟ้ามหานคร สายเฉลิมรัชมงคล อยู่ในระหว่างการก่อสร้างส่วนต่อขยาย เส้นทางรถไฟฟ้าที่กำลังก่อสร้างใหม่ ได้แก่ รถไฟฟ้ามหานคร สายสีม่วงส่วนต่อขยาย และรถไฟฟ้าชานเมือง สายสีแดง เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีเส้นทางรถไฟฟ้าในโครงการอีก 10 สาย มีทั้งรถไฟฟ้าขนาดหนัก (Heavy rail) และรถไฟฟ้ารางเดี่ยวหรือรางเบา (Monorail) ซึ่งจะเร่งรัดให้เสร็จภายใน พ.ศ. 2572

กรุงเทพมหานครมีบริการรถรางของรัฐ ได้แก่ รถรางรอบเกาะรัตนโกสินทร์คิดค่าบริการ 30 บาท ดำเนินการขนส่งภายใน เขตพระนคร ลักษณะรถทัวร์ชมเมืองวิ่งบนถนน ไม่ใช่รถรางไฟฟ้าทางรถราง

ในเขตกรุงเทพมหานคร มีรถรางให้บริการประชาชนและนักท่องเที่ยวภายในเอเชียติก เดอะ ริเวอร์ฟรอนท์ เขตบางคอแหลม ระยะทางประมาณ 150 เมตร ของบริษัท ริเวอร์ไซด์ มาสเตอร์แพลน ในส่วนของรถรางที่ใช้สอยที่ไม่ใช่ระบบราง ได้แก่ รถรางชมเมือง ซึ่งกรุงเทพมหานครมีบริการ 3 ขบวน เที่ยวรอบเกาะรัตนโกสินทร์ ให้บริการในวันที่ 22 กันยายน พ.ศ. 2556 ภายหลังจากหยุดประกอบกิจการในปี พ.ศ. 2553 ดำเนินกิจการโดย บริษัท ศรีกัลยาทัวร์ จำกัด

◆ทางอากาศ

ทางออกขึ้นเครื่องภายในท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ

กรุงเทพมหานครมีท่าอากาศยานหลัก 2 ท่าอากาศยาน คือ ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิในอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ เป็นท่าอากาศยานนานาชาติขนาดใหญ่ที่รองรับผู้โดยสารต่างประเทศเข้าสู่กรุงเทพมหานคร และผู้โดยสารในประเทศออกสู่ต่างประเทศเป็นหลัก และท่าอากาศยานดอนเมือง

ตลอดทั้งปี พ.ศ. 2561 มีสายการบินจำนวน 112 สายการบินให้บริการท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ แบ่งเป็น เครื่องขนส่งผู้โดยสาร 101 สายการบิน และเครื่องขนส่งสินค้าเพียงอย่างเดียว 11 สายการบิน โดยสายการบินฟลายคูไปได้ยกเลิกทำการบินไปเมื่อวันที่ 16 มีนาคม พ.ศ. 2561

ในปี พ.ศ. 2561 จำนวนประเทศที่ทำการบินมาท่าอากาศยานสุวรรณภูมิได้แก่ 55 ประเทศ โดยท่าอากาศยานสุวรรณภูมิเปิดใช้มาตั้งแต่วันที่ 28 กันยายน พ.ศ. 2549 แทน ท่าอากาศยานดอนเมืองที่เปิดใช้มาตั้งแต่ พ.ศ. 2457

แต่ต่อมาในเดือนตุลาคมปี พ.ศ. 2555 รัฐบาลได้มีมติให้ท่าอากาศยานดอนเมืองกลับมาเป็นท่าอากาศยานพาณิชย์อีกครั้งหลัง ปัจจุบัน ท่าอากาศยานดอนเมือง รับเที่ยวบิน จาก ประเทศจีน เกาหลีใต้ ญี่ปุ่น สิงคโปร์ มาเลเซีย รัสเซีย พม่า เวียดนาม อินโดนีเซีย ไต้หวัน อินเดีย กัมพูชา สอนกง มาเก๊า ประเทศฟิลิปปินส์ และ ในวันที่ 1 สิงหาคม พ.ศ. 2561 ท่าอากาศยานดอนเมืองรับเที่ยวบินจากท่าอากาศยานนานาชาติตริภูวัน ประเทศเนปาล เป็นประเทศล่าสุดในการให้บริการรวม 14 ประเทศ

ส่วนเที่ยวบินภายในประเทศที่มีบริการที่ท่าอากาศยานดอนเมืองเท่านั้น ได้แก่เที่ยวบินไปกลับ ท่าอากาศยานแพร่ ท่าอากาศยานตรัง ท่าอากาศยานร้อยเอ็ด ท่าอากาศยานนครพนม ท่าอากาศยานนครศรีธรรมราช ท่าอากาศยานระนอง ท่าอากาศยานสกลนคร ท่าอากาศยานบุรีรัมย์ ท่าอากาศยานแม่ฮ่องสอน ท่าอากาศยานพิษณุโลก ท่าอากาศยานบุรีรัมย์ ท่าอากาศยานเพชรบูรณ์ ท่าอากาศยานน่านนคร ซึ่งท่าอากาศยานสุวรรณภูมิไม่มีบริการใน 13 จังหวัดดังกล่าว

◆ทางน้ำ

เรือโดยสารคลองแสนแสบ

เรือโดยสารทั้งทางแม่น้ำเจ้าพระยาและคลองมีดังนี้

- เรือโดยสารคลองแสนแสบ
- เรือหางยาวโดยสารคลองพระโขนง (พระโขนง-ตลาดเอี่ยมสมบัติ)
- เรือค่านเจ้าพระยา: เรือค่านประจำทางและเรือค่านพิเศษ (ชงส้ม ชงเหลือง ชงฟ้า และชงเขียว-เหลือง)
- เรือหางยาวค่านคลองบางกอกน้อย
- เรือโดยสารคลองภาษีเจริญ
- เรือค่านสาทร-คลองเตย

ส่วนท่าเรือสำหรับขนส่งผู้โดยสารและรับส่งสินค้าที่สำคัญของกรุงเทพมหานคร คือ ท่าเรือกรุงเทพ ซึ่งตั้งอยู่ที่เขตคลองเตย

◆เมืองพี่น้อง

กรุงเทพมหานครได้สถาปนาความสัมพันธ์เมืองพี่น้องกับหลายเมืองในหลายประเทศ และเมืองภายในประเทศ ได้แก่

สหรัฐ กรุงวอชิงตัน ดี.ซี. สหรัฐอเมริกา (2505) (หมายเหตุ:กรุงวอชิงตัน ดี.ซี. ได้สถาปนาความสัมพันธ์เมืองพี่น้องกับกรุงเทพมหานครเป็นแห่งแรก

- ประเทศจีน กรุงปักกิ่ง ประเทศจีน (2536)

- รัสเซีย กรุงมอสโก ประเทศรัสเซีย (2540)
- รัสเซีย เซนต์ปีเตอส์เบิร์ก ประเทศรัสเซีย (2540)
- ฟิลิปปินส์ กรุงมะนิลา ประเทศฟิลิปปินส์ (2540)
- คาซัคสถาน อัสตานา ประเทศคาซัคสถาน (2547)
- ประเทศจีน เต้จิ๋ว ประเทศจีน (2548)
- ประเทศจีน เฉิงตู ประเทศจีน (2560)
- สหรัฐ นครนิวยอร์ก สหรัฐอเมริกา (2549)
- เกาหลีใต้ โซล ประเทศเกาหลีใต้ (2549)
- ตุรกี กรุงอังการา ประเทศตุรกี (2549)
- ไทย จังหวัดแพร่ ประเทศไทย (2549)
- เวียดนาม กรุงฮานอย ประเทศเวียดนาม (2549)
- เวียดนาม ดานัง ประเทศเวียดนาม (2555)
- เกาหลีเหนือ กรุงเปียงยาง ประเทศเกาหลีเหนือ (2555)
- เวียดนาม นครโฮจิมินห์ ประเทศเวียดนาม (2555)
- ลาว กรุงเวียงจันทน์ ประเทศลาว (2555)
- ลาว หลวงพระบาง ประเทศลาว (2555)
- ประเทศกัมพูชา กรุงพนมเปญ ประเทศกัมพูชา (2555)
- มองโกเลีย กรุงอูลานบาตอร์ มองโกเลีย (2549)
- เยอรมนี กรุงเบอร์ลิน ประเทศเยอรมนี (2549)
- ญี่ปุ่น ฟูกูโอกะ ประเทศญี่ปุ่น (2549)
- อาร์เจนตินา กรุงบัวโนสไอเรส ประเทศอาร์เจนตินา (2549)
- ออสเตรเลีย บริสเบน ประเทศออสเตรเลีย (2550)
- อิตาลี มิลาน ประเทศอิตาลี (2550)
- สหราชอาณาจักร ลิวอร์พูล สหราชอาณาจักร (2550)
- สหราชอาณาจักร กรุงลอนดอน สหราชอาณาจักร (2550)
- ญี่ปุ่น กรุงโตเกียว ประเทศญี่ปุ่น (2550)
- แอฟริกาใต้ เคปทาวน์ ประเทศแอฟริกาใต้ (2550)
- อังกฤษ กรุงบรูคาเปสต์ ประเทศอังกฤษ (2550)
- ออสเตรเลีย ซิดนีย์ ประเทศออสเตรเลีย (2550)
- ออสเตรเลีย เพิร์ท ประเทศออสเตรเลีย (2550)
- นอร์เวย์ สยอร์คัล ประเทศนอร์เวย์ (2552)
- ตุรกี อิสตันบูล ประเทศตุรกี (2552)
- ประเทศจีน กวางโจว ประเทศจีน (2552)

- สวีเดน ลากุนดา ประเทศสวีเดน (2552)
- ชาอูคีอาระเบีย กรุงริยาด ประเทศซาอุดีอาระเบีย (2553)
- สเปน กรุงมาดริด ประเทศสเปน (2553)

๖ ความรู้ทั่วไปด้านการท่องเที่ยว

หากกล่าวถึงคำว่า "การท่องเที่ยว" หลายคนอาจนึกถึงคำว่า การเดินทาง ไปเยี่ยมชมสถานที่ต่างๆ หรือเพื่อไปร่วมกิจกรรมบางอย่าง เยี่ยมเยือนญาติมิตร ไปประชุม หรือบางคนอาจจะนึกถึงชาวต่างประเทศ สะพายกระเป๋าอยู่กลางถนน นอนอาบแดดอยู่ริมชายหาด ดังนั้นจึงพบว่ากิจกรรมการเดินทางนั้น มีความเกี่ยวข้องและสัมพันธ์กับชีวิตมนุษย์มาตั้งแต่สมัยโบราณ อาทิเช่น การทำสงคราม การแสวงหาสินค้า แสวงหาดินแดนใหม่ หรือเพื่อนมิตรการสังสรรค์สิทธิ์ ซึ่งการเดินทางบางอย่างยังคงปรากฏให้เห็นจนถึงปัจจุบัน

จะพบว่าการท่องเที่ยวเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเดินทาง แต่ปัญหาอยู่ที่ว่า การเดินทางไม่ใช่การท่องเที่ยวเสมอไป ดังนั้นจึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งที่ควรจะต้องรู้ความหมายของการท่องเที่ยว ซึ่งเป็นอุตสาหกรรมที่สร้างรายได้อย่างมหาศาลให้แก่ประเทศ และถือเป็นอุตสาหกรรมที่มีขนาดใหญ่ที่สุดในโลก

ความหมายของการท่องเที่ยว

- การท่องเที่ยวเป็นรูปแบบหนึ่งของกิจกรรมนันทนาการ และการเดินทาง ไม่ใช่ การท่องเที่ยวเสมอไป
- มีการประชุมของสหประชาชาติว่าด้วยเรื่องของการเดินทางและการท่องเที่ยวระหว่างประเทศ ที่กรุงโรม ประเทศอิตาลี และได้ยอมรับข้อเสนอเกี่ยวกับคำจำกัดความของการท่องเที่ยวจากนักวิชาการจากองค์การการท่องเที่ยวระหว่างประเทศ (WTO) ว่าการเดินทางที่จัดเป็นการท่องเที่ยวต้องมีลักษณะดังนี้

1. เป็นการเดินทางจากที่อยู่อาศัยปกติไปยังที่อื่นเป็นการชั่วคราว
2. เดินทางด้วยความสมัครใจ
3. ไม่ใช่เดินทางเพื่อไปประกอบอาชีพและการหารายได้

การจำแนกประเภทของผู้มาเยือน การแบ่งตามช่วงเวลาที่ใช้ไปในการไปเยือนและมีการพักค้างคืน ณ สถานที่ที่ไปเยือนนั้น แบ่งออกเป็น

นักท่องเที่ยว (Tourist) หมายถึง ผู้ที่มาเยือนชั่วคราว ซึ่งพักอยู่ ณ สถานที่ที่ไปเยือนอย่างน้อย 24 ชั่วโมง และมีการพักค้างคืนอย่างน้อย 1 คืน แต่ไม่เกิน 1 ปี ได้แก่

- ผู้ที่ไม่มีถิ่นพำนักอยู่ในสถานที่ที่ไปเยือน
- ผู้ที่มีสัญชาติของประเทศนั้นหรือเดิมเป็นคนในดินนั้น แต่ปัจจุบันไม่ได้มีถิ่นพำนักในสถานที่ที่ไปเยือนแล้ว

- ผู้ที่เป็นลูกเรือ ซึ่งไม่มีถิ่นพำนัก ณ สถานที่ที่ไปเยือน และมีการค้างคืน ณ สถานที่ที่ไปเยือน

นักทัศนจร (Excursionist) คือผู้มาเยือนชั่วคราว ซึ่งพักอยู่ ณ สถานที่นั้นน้อยกว่า 24 ชั่วโมง และไม่พักค้างคืนได้แก่

- ผู้โดยสารเรือสำราญหรือเรือเดินสมุทร ซึ่งมาแวะพักชั่วคราว ไม่พักค้างคืน
- ผู้ที่มาเยือนและจากสถานทีนั้นภายในวันเดียว (same-day visitor)
- ลูกเรือ ที่ไม่ได้มีถิ่นที่อยู่อาศัย ณ สถานที่นั้นๆ และแวะพักเพียงชั่วคราว ไม่เกิน 24 ชั่วโมง

แบ่งออกเป็น

- ผู้มาเยือนขาเข้า (inbound visitor) คือผู้ที่มีถิ่นพำนักในต่างประเทศและเดินทางมาท่องเที่ยวในประเทศไทยอีกครั้งหนึ่ง
 - ผู้มาเยือนขาออก (outbound visitor) คือผู้ที่มีถิ่นพำนักอยู่ในประเทศหนึ่ง และเดินทางไปท่องเที่ยวที่ต่างประเทศ
 - ผู้มาเยือนภายในประเทศ (domestic visitor) คือผู้ที่เดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศที่ตนมีถิ่นพำนักอยู่
- **อาจเรียก inbound visitor และ domestic visitor ว่า ผู้มาเยือนในประเทศ internal visitor ได้

➤อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

อุตสาหกรรม หมายถึง การประกอบกิจกรรมด้วยการนำปัจจัยการผลิตต่าง ๆ ได้แก่ เงินทุน แรงงาน วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องจักร และการจัดการมารวมกันเพื่อผลิตสินค้าและบริการอย่างใดอย่างหนึ่งที่มีคุณค่าต่อมนุษย์

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว หมายถึง การประกอบกิจกรรมด้วยการนำปัจจัยการผลิตต่างๆ มาผลิตบริการอย่างใดอย่างหนึ่งด้านการท่องเที่ยว ที่ก่อให้เกิดความสะดวกสบายหรือความพึงพอใจ และขายบริการด้านการท่องเที่ยวให้แก่ผู้เยี่ยมชม

สินค้าของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว เหมือนหรือต่างจากสินค้าของอุตสาหกรรมอื่นๆ อย่างไร

1. เป็นสินค้าที่จับต้องไม่ได้ (Intangible Goods)

สินค้าของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวคือการให้ “บริการ” ผู้บริโภคหรือผู้เยี่ยมชมเยือนไม่สามารถจับต้องหรือสัมผัสได้ ผู้เยี่ยมชมเยือนเพียงแต่ได้รับความพึงพอใจจากสิ่งที่เห็นหรือสิ่งที่ได้รับเท่านั้น บุคลากรที่ทำงานในภาคอุตสาหกรรมท่องเที่ยวจึงมีความสำคัญอย่างมาก

2. เป็นสินค้าที่ไม่มีการเคลื่อนที่ไปหาผู้บริโภค

ผู้บริโภคต้องเดินทางไปซื้อสินค้าและบริการ ณ สถานที่ผลิตนั่นเอง ซึ่งหมายถึงสถานที่ที่มีทรัพยากรการท่องเที่ยวต่างๆ

3. เป็นสินค้าที่ไม่สูญสลาย

เป็นสินค้าและบริการที่สามารถนำกลับมาใช้ได้อีกหลายครั้ง ในบางครั้งต้องดูแลรักษาและบำรุงให้คงอยู่ในสภาพที่ดีและเสียหายน้อยที่สุด

4. เป็นสินค้าที่เปลี่ยนหรือไม่เปลี่ยนกรรมสิทธิ์ก็ได้

เนื่องจากสินค้าในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวมีหลากหลายรูปแบบ มีทั้งที่เมื่อผู้เยี่ยมชมได้ซื้อสินค้าแล้ว สินค้าบางประเภทมีการเปลี่ยนแปลงกรรมสิทธิ์ อาทิ อาหาร ของที่ระลึก เป็นต้น แต่บางประเภทเพียงแค่ได้สิทธิ์ในการใช้หรือชม อาทิ การจ่ายค่าห้องโรงแรม ไม่ใช่การได้เป็นเจ้าของห้อง เพียงแต่ได้สิทธิ์ในการเข้าพักตามระยะเวลาที่ตกลง เมื่อเข้ามาที่น้ำตก ทะเล ภูเขา ผู้เยี่ยมชมไม่ได้เป็นเจ้าของน้ำตก ทะเล ภูเขา เพียงแต่ได้เข้ามาเยี่ยมชมความงดงามเท่านั้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งสินค้าประเภท “บริการ” อาทิ รอยยิ้ม ความช่วยเหลือ การดูแล ผู้เยี่ยมชมเพียงแต่ได้รับ “บริการ” เหล่านั้นในระยะเวลาใดเวลาหนึ่ง ไม่ได้เป็นเจ้าของ ดังนั้นจึงสามารถจำแนกองค์ประกอบของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวได้ออกเป็น

-องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับนักท่องเที่ยว (องค์ประกอบหลัก)

1. สิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว
2. ธุรกิจการคมนาคมขนส่ง
3. ธุรกิจที่พักแรม
4. ธุรกิจร้านอาหารและภัตตาคาร
5. ธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์

-องค์ประกอบที่สนับสนุนกิจกรรมการท่องเที่ยว (องค์ประกอบเสริม)

1. ธุรกิจจำหน่ายสินค้าที่ระลึก
2. ธุรกิจ MICE
3. การบริการข่าวสารข้อมูล
4. การอำนวยความสะดวกทางด้านความปลอดภัย
5. การอำนวยความสะดวกในการเข้า-ออกเมือง

ประเภทการท่องเที่ยว

แบ่งตามสากล

1. การท่องเที่ยวภายในประเทศ (Domestic Tourism)
2. การท่องเที่ยวเข้ามาในประเทศ (Inbound Tourism)
3. การท่องเที่ยวออกประเทศ (Outbound Tourism)

แบ่งตามลักษณะการจัดการเดินทาง

1. การท่องเที่ยวเป็นหมู่คณะ(Group Inclusive Tour: GIT)
 - 1.1 กรุ๊ปเหมา
 - 1.2 กรุ๊ปจัด
2. การท่องเที่ยวแบบอิสระ (Foreign Individual Tourism: FIT)

แบ่งตามวัตถุประสงค์การเดินทาง

1. เพื่อความเพลิดเพลินสนุกสนานและพักผ่อน
2. เพื่อธุรกิจ
3. เพื่อวัตถุประสงค์พิเศษ

วัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยว

มนุษย์เดินทางเพื่อการท่องเที่ยวด้วยความต้องการและเป้าหมายที่แตกต่างกันไป เช่น พักผ่อน ออกกำลังกาย/เล่นกีฬา เรียนรู้ศิลปวัฒนธรรม ช้อปปิ้ง เป็นต้น

แบ่งเป็นหลักใหญ่ๆดังนี้

การท่องเที่ยวเพื่อความเพลิดเพลินสนุกสนานและพักผ่อน (Holiday)

ความเพลิดเพลิน สนุกสนาน เป็นจุดมุ่งหมายหลักของการท่องเที่ยว เพราะนักท่องเที่ยวมีวันหยุดที่จำกัด ดังนั้นจึงพยายามไม่เอาหน้าที่การทำงาน ความจำเจของชีวิตประจำวันมาเกี่ยวข้อง การเดินทางไปอาบแดด เล่นน้ำตก สวนสนุก เป็นต้น การเดินทางไปเยี่ยมเพื่อนญาติมิตร (Visiting Friends and Relatives: VFR)

การท่องเที่ยวเพื่อวัตถุประสงค์ทางธุรกิจ (Business)

แม้ว่าการท่องเที่ยวทางธุรกิจดูเหมือนจะมีจุดมุ่งหมายในการทำงาน แต่การทำงานนั้นเป็นเพียงกระบวนการในการสร้างรายได้ในอนาคด อาทิ การติดต่อทางการค้า การประชุม เป็นต้น แบ่งออกเป็น

- การเดินทางเพื่อธุรกิจโดยทั่วไป
- การเดินทางเพื่อการประชุม การท่องเที่ยวเพื่อเป็นรางวัล สัมมนา และจัดแสดงนิทรรศการนานาชาติ

(MICE)

** Mice กำลังเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมในปัจจุบัน

การท่องเที่ยวเพื่อความสนใจพิเศษ (Special Interest Tourism)

เป็นการตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวในระดับที่ซับซ้อนมากขึ้น จากแค่เพียงต้องการพักผ่อน เพลิดเพลิน นักท่องเที่ยวต้องการที่จะเรียนรู้วัฒนธรรม ประเพณี ธรรมชาติ ในระดับที่ลึก เป็นต้น

➤รูปแบบของการท่องเที่ยวเพื่อความสนใจพิเศษ

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

การท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรม

เป็นการท่องเที่ยวเพื่อต้องการศึกษาวัฒนธรรมของประเทศหรือสถานที่ที่ตนเองไปเยี่ยมชม เพราะวัฒนธรรมเหล่านั้นมีความแตกต่างไปจากวัฒนธรรมของตนเอง ซึ่งโดยส่วนมากมักจะเป็นสิ่งที่จับต้องได้ มองเห็น เป็นวัตถุหรือเป็นการแสดง เช่น ชมตลาดน้ำ ชมการรำไทย มวยไทย การชมวัด ชมวัง อุทยานประวัติศาสตร์ เป็นต้น

การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและกีฬา

จุดมุ่งหมายเพื่อบำบัดโรค บำรุงสุขภาพกายและใจ อาจแบ่งออกได้เป็น 3 ประเภท ได้แก่

- การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (Health Tourism)
- การท่องเที่ยวเชิงกีฬา (Sport Tourism)
- การท่องเที่ยวเชิงผจญภัย (Adventure Tourism)

➤การท่องเที่ยวเพื่อการศึกษา

เป็นการท่องเที่ยวเพื่อต้องการเรียนรู้ โดยมีการจัดการ การวางแผนล่วงหน้า มีครูผู้สอนที่ชำนาญ และมีการฝึกหัดทำตามแบบแผน ซึ่งจะเน้นที่การเรียนรู้จากประสบการณ์จริง อาทิ การเรียนทำอาหารไทย การเรียนรำไทย การเรียนภาษาไทย การดูดาว การเรียนดำน้ำ ฯลฯ

➤การท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์

เป็นการท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวมีจุดมุ่งหมายที่ต้องการเข้าไปสัมผัสกับวิถีชีวิต ความเป็นอยู่ วัฒนธรรม ประเพณีของกลุ่มคนต่างๆ โดยตรงเพื่อให้มีความเข้าใจมากยิ่งขึ้น มิใช่ผ่านวัตถุหรือการแสดงที่จัดขึ้น อาทิ การเยี่ยมชมหรือพำนักกับชาวไทยภูเขา ชาวบ้านพื้นเมือง Home stay ฯลฯ

➤ความสำคัญของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

ทางเศรษฐกิจ

- เป็นแหล่งที่มาของเงินตราต่างประเทศ
- ช่วยลดปัญหาการขาดดุลการชำระเงินระหว่างประเทศ
- ช่วยสร้างอาชีพและการจ้างงาน
- ช่วยให้เกิดการกระจายรายได้
- ช่วยกระตุ้นให้เกิดการผลิตทางเศรษฐกิจ

ทางสังคมและวัฒนธรรม

- ช่วยยกมาตรฐานการครองชีพของคนในท้องถิ่น
- ช่วยสร้างสรรค์ความเจริญให้แก่สังคม
- ช่วยอนุรักษ์และฟื้นฟูศิลปวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม
- ช่วยก่อให้เกิดประโยชน์ทางการศึกษา
- ช่วยลดปัญหาความแออัดในเมืองหลวง
- ช่วยเกิดให้เกิดการนำทรัพยากรที่ไร้ค่าในท้องถิ่นมาสร้างมูลค่า

ทางด้านการเมือง

- ช่วยสร้างสันติภาพและความสามัคคี
- ช่วยส่งเสริมความมั่นคงและภาพลักษณ์ที่ดีให้แก่ประเทศ

➤ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับทรัพยากรการท่องเที่ยว

ทรัพยากรการท่องเที่ยว นับเป็นสินค้าทางการท่องเที่ยวที่มีความสำคัญ เป็นหัวใจของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว หากธุรกิจ ในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวไม่ว่าจะเป็นธุรกิจนำเที่ยว ธุรกิจที่พัก ธุรกิจบริการร้านอาหาร ธุรกิจจำหน่ายสินค้าที่ระลึก หรือสินค้าบริการของตนเสียก่อน จะพิจารณาถึงความสำเร็จของตน จะต้องประเมินค่าทรัพยากรท่องเที่ยวที่อยู่ในพื้นที่ใกล้เคียงว่าจะสามารถนำมาเป็นจุดขายได้มากน้อยเพียงใด เพราะการมีจุดขายที่เป็นทรัพยากรท่องเที่ยวที่โดดเด่นจะส่งผลต่อการดำเนินธุรกิจได้อย่างมาก หลายพื้นที่อาจเคยประสบปัญหาไร้จุดขายทางการท่องเที่ยว ไม่มีทรัพยากรท่องเที่ยวที่ดึงดูดใจให้ผู้คนเดินทางเข้ามาท่องเที่ยว วิธีพื้นฐานที่จะทำให้ผู้คนเดินทางเข้ามาในพื้นที่ของตนก็คือ การสร้างจุดขายให้เกิดขึ้นเสียก่อน หากไม่มีสินค้าทางการท่องเที่ยว หรือสินค้าทางการท่องเที่ยวไม่ดี ไม่มีคุณภาพ หรือไม่คงงามสมบูรณ์ ไม่โดดเด่น ไม่มีความเป็นเอกลักษณ์ ธุรกิจเกี่ยวกับการเดินทางท่องเที่ยวก็คงจะไม่ได้ได้รับความนิยมอย่างสมบูรณ์แบบ หรือไม่มีพัฒนาการที่เติบโตเหมือนเช่นในทุกวันนี้ ประเทศไทยของเรานับว่าเป็นประเทศที่มีภูมิศาสตร์ ทำเลที่ตั้ง ลักษณะภูมิประเทศที่ได้เปรียบ ตลอดจนมี

ทรัพยากรธรรมชาติ ประเพณี วัฒนธรรมวิถีชีวิตที่แตกต่างเป็นสิ่งที่ต้องการให้นักท่องเที่ยวจากทั่วทุกมุมโลกได้เข้ามาสัมผัส แสวงหาความท้าทาย

เมื่อก่อนพาทรมีทะเลที่สวยงามวันเวลาเปลี่ยนไป ทะเลลดลงน้อยลงไป แต่พาทรมาก็ไม่เคยหยุดนิ่งกลับมีสิ่งก่อสร้างที่เป็นจุดขายทางการท่องเที่ยวทดแทนขึ้นมาเรื่อยๆ แสงสียามค่ำคั่นถนนคนเดิน(walking street) โรงแรม 5 ดาวมากมาย อัลคาซ่า ทิฟฟานีโซว์ ปราสาทไม้สังฆกรรม อันเดอร์วอเตอร์เวิลด์ ตลาดน้ำ 4 ภาค สวนน้ำ การ์ตูนเนตเวิร์ค สวนน้ำรามายณะ ทำให้พาทรมาก็ไม่เคยหลับใหล เช่นเดียวกับประเทศสิงคโปร์อดีตเป็นเพียงเกาะเล็กๆ ไม่มีอะไรน่าดึงดูดใจให้ไปเยี่ยมชม แต่ก็สามารถสร้างความศิวิไลซ์ ถมทะเลขยายประเทศ สร้างสิ่งปลูกสร้างและแหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้นให้กับผู้คน นักท่องเที่ยวก็ไม่เคยขาดหาย ทรัพยากรท่องเที่ยวจึงนับเป็นหัวใจหลักในการนำมาประชาสัมพันธ์ และนำมาเป็นจุดขายหลักให้แก่อุตสาหกรรมท่องเที่ยวในแต่ละประเทศท้องถิ่น

ทรัพยากรการท่องเที่ยวของประเทศไทยในภาพรวม เป็นประเทศที่อุดมไปด้วยทรัพยากรการท่องเที่ยวทั้งในเชิงธรรมชาติและเชิงแหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้น โดยส่วนที่มนุษย์สร้างขึ้นนั้นรวมถึงร่องรอยของสิ่งมีชีวิตในยุคต่างๆนี้ หมายถึงสิ่งซึ่งเกิดจากน้ำมือของมนุษย์ทั้งในแบบปัจจุบันเท่า และครอบคลุมไปถึงร่องรอยและสิ่งซึ่งเกิดจากมนุษย์ในยุคก่อนประวัติศาสตร์ด้วย หรืออีกนัยหนึ่งก็คือ รวมถึงร่องรอยและหลักฐานทางโบราณคดีทั้งในยุคก่อนประวัติศาสตร์และยุคประวัติศาสตร์ ทรัพยากรการท่องเที่ยวนี้มีทั้งที่เป็นที่อยู่อาศัยของมนุษย์โบราณ ชุมชนโบราณ ศาสนสถาน โบราณวัตถุ โบราณสถาน กำแพงเมือง คูเมือง เหมืองแร่ ศิลปวัฒนธรรม งานประเพณี วิถีชีวิต/ความเป็นอยู่ (เช่น หมู่บ้านชาวเขา สภาพชีวิตในชนบท) ศูนย์วัฒนธรรม ลินค้าและหัตถกรรมพื้นเมือง เป็นต้น บางส่วนอยู่ในความดูแลของกรมศิลปากร บางส่วนกระจายอยู่ในพื้นที่อนุรักษ์และอยู่ในความดูแลของกรมป่าไม้ และหน่วยงานอื่นๆของรัฐ ทั้งนี้ทรัพยากรการท่องเที่ยวสามารถปรากฏได้ในลักษณะของรูปธรรมที่สามารถสัมผัสได้ด้วยการจับต้อง เช่น สิ่งก่อสร้าง ของที่ระลึก ถ้ำ และน้ำตก เป็นต้น และหรือปรากฏได้ในลักษณะของนามธรรมที่ไม่สามารถสัมผัสได้ด้วยการจับต้อง แต่สามารถสัมผัสได้ด้วยทางอื่น เช่น ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภาษากวี ความเป็นชนเผ่าและการเล่นการแสดงพื้นบ้าน เป็นต้น

ทรัพยากรการท่องเที่ยว เป็นองค์ประกอบหนึ่งที่สำคัญของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว การที่ทรัพยากรการท่องเที่ยวสามารถดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวเดินทางไปยังสถานที่ ตำบล เมือง รัฐหรือประเทศต่างๆ จะทำให้ท้องถิ่นในทีมนั้นๆ จะได้รับ

ผลประโยชน์หลายประการ เพราะการใช้จ่ายในการเดินทางจะเกิดเป็นรายได้ที่หมุนเวียนเป็นทวีคูณ และจะเกี่ยวข้องกับธุรกิจ และผู้คนในหลากหลายอาชีพ

➤ความหมายของการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยว คือการเดินทางจากที่อยู่อาศัยปกติไปยังที่อื่นเป็นการชั่วคราวเพื่อวัตถุประสงค์ในการพักผ่อน เที่ยวชม เพลิดเพลินหรือเพื่อวัตถุประสงค์อื่นใดที่ไม่ใช่การประกอบอาชีพ

➤องค์ประกอบของการท่องเที่ยว (Tourism Element)

การท่องเที่ยว เป็นกระบวนการทางสังคมและเศรษฐกิจ ที่มีองค์ประกอบดังนี้ (สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย, 2540)

1. แหล่งท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยวเป็นทรัพยากรที่สำคัญ จัดเป็นอุปทานการท่องเที่ยว ซึ่ง ปีเตอร์ (Peter ,1969 อ้างถึงใน การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2545) ได้จัดหมวดหมู่ของแหล่งท่องเที่ยวเป็น 5 ประเภท ดังนี้คือ

1) แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม (Culture Attractions) เป็นแหล่งท่องเที่ยวซึ่งแสดงออกถึงประเพณีต่างๆ (Traditional Attractions)

2) แหล่งท่องเที่ยวตามสภาพธรรมชาติ (Scenic Attractions) ซึ่งแสดงถึงความงดงามในรูปแบบต่างๆของภูมิประเทศ

3) แหล่งท่องเที่ยวประเภทที่ให้ความบันเทิง (Entertainment Attractions)

4) แหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ ที่มีลักษณะเฉพาะตัว (Specific Attractions)

ในส่วนของแหล่งท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2545) ได้จำแนกแหล่งท่องเที่ยวออกเป็น 3 ประเภท คือ 1) แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ 2) แหล่งท่องเที่ยวประวัติศาสตร์ โบราณคดี และ 3) แหล่งท่องเที่ยวศิลปวัฒนธรรม ส่วนแหล่งท่องเที่ยวที่ให้ความบันเทิงนั้น จัดเป็นส่วนหนึ่งในสถานบริการนักท่องเที่ยว

2. บริการการท่องเที่ยว บริการที่รับรองการท่องเที่ยวเป็นอุปทานประเภทหนึ่ง ซึ่งไม่ได้เป็นจุดหมายปลายทางของนักท่องเที่ยว แต่เป็นบริการที่รองรับความสะดวกสบายและความบันเทิงแก่นักท่องเที่ยว ซึ่งในบางโอกาสอาจเป็นตัวดึงดูดใจได้เช่นกัน การบริการการท่องเที่ยวที่สำคัญได้แก่ ที่พัก อาหาร แหล่งจำหน่ายสินค้า แหล่งบันเทิง แหล่งกิจกรรมและบริการอื่นๆ ทั้งนี้ รวมถึงโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็นอื่นๆ ด้วย

3. ตลาดการท่องเที่ยว ตลาดการท่องเที่ยว เป็นการแสดงออกของอุปสงค์ (Tourism Demand) ซึ่งมีความปรารถนาในการท่องเที่ยวจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่ง เพื่อเข้าร่วมในกิจกรรมการพักผ่อนหย่อนใจ และเพื่อกิจกรรมอื่นๆ (ปกติตลาดการท่องเที่ยวจะเน้นที่นักท่องเที่ยว) ซึ่งในกระบวนการจัดการได้รวมถึงการส่งเสริมและพัฒนาการขายและการให้บริการแก่นักท่องเที่ยวด้วย

จากที่กล่าวข้างต้น องค์ประกอบหลัก 3 ด้าน ต่างมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน โดยที่ ความสัมพันธ์ระหว่างระบบย่อยทั้ง 3 เกิดขึ้น เมื่อนักท่องเที่ยวได้ไปใช้ประโยชน์จากทรัพยากรการท่องเที่ยวเพื่อนันทนาการหรือทัศนศึกษา ซึ่งอาจเป็นการใช้ประโยชน์โดยตรงและจากการบริการที่เกี่ยวข้อง โดยปกติทรัพยากรการท่องเที่ยวที่ใช้ไม่มีวันหมด เพราะรูปแบบการใช้มักเป็นการสัมผัสแต่ภายนอก โดยไม่มีการเคลื่อนย้ายทรัพยากรใดๆ หรืออาจมีการชดเชยได้อยู่ตลอดเวลา อย่างไรก็ตาม ในการท่องเที่ยวที่เป็นจริงนั้น การใช้ประโยชน์ของทรัพยากรมักมีการแปรรูปทรัพยากร และอาจไม่มีการคำนึงถึงการสูญเสียหรือผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับระบบย่อยต่างๆ รวมทั้งผลต่อสิ่งแวดล้อมอื่นๆ ในทางกลับกันสิ่งแวดล้อมที่เป็นระบบอื่น เช่น ระบบชุมชน ระบบอุตสาหกรรม ฯลฯ อาจมีผลกระทบมาสู่ระบบท่องเที่ยวด้วย ดังนั้น การท่องเที่ยวที่ขาดระบบการจัดการที่ดี เข้ามามีส่วนเกี่ยวข้อง จึงเป็นการท่องเที่ยวที่ไม่ประสบความสำเร็จได้เลย นอกจากองค์ประกอบภายในระบบแล้ว การท่องเที่ยวยังมีสิ่งแวดล้อมสำคัญที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กันอีกหลายประการ เช่น สภาพกายภาพและระบบนิเวศ สิ่งแวดล้อม โครงสร้างพื้นฐาน เศรษฐกิจและการลงทุน สังคมและวัฒนธรรม องค์กรและกฎหมาย